

SOLFEGGIO

Srednje splošno izobraževanje

Umetniška gimnazija – glasbena smer;
modul A: glasbeni stavek

Umetniška gimnazija s slovenskim učnim
jezikom na narodno mešanem območju v
slovenski Istri – glasbena smer; modul A:
glasbeni stavek

Umetniška gimnazija – glasbena smer;
modul B: petje-instrument

Umetniška gimnazija s slovenskim učnim
jezikom na narodno mešanem območju v
slovenski Istri – glasbena smer; modul B:
petje-instrument

Umetniška gimnazija – glasbena smer;
modul C: jazz-zabavna glasba

UČNI NAČRT Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

IME PREDMETA: solfeggio

Izobraževalni program umetniške gimnazije - glasbena smer; modul A: glasbeni stavek, izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri - glasbena smer; modul A: glasbeni stavek, izobraževalni program umetniške gimnazije - glasbena smer; modul B: petje-instrument, izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri - glasbena smer; modul B: petje-instrument, in izobraževalni program umetniške gimnazije - glasbena smer; modul C: jazz-zabavna glasba:

obvezni predmet (315 ur)

PRIPRAVILA PREDMETNA KURIKULARNA KOMISIJA V SESTAVI:

Vitja Avsec, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; dr. Inge Breznik, Zavod RS za šolstvo; Polonca Češarek Puklavec, Zavod RS za šolstvo; Aleksandra Gartnar, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; dr. Anja Ivec, Konservatorij za glasbo in balet Maribor; mag. Robert Kamplet, Konservatorij za glasbo in balet Maribor; Peter Novak Smolič, Konservatorij za glasbo in balet Maribor; dr. Gregor Pompe, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani; mag. Katarina Pustinek Rakar, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; mag. Črt Sojar Voglar, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Srednja glasbena in baletna šola; dr. Leon Stefanija, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani; dr. Urška Šramel Vučina, Šolski center Velenje, Gimnazija; David Veber, Akademija za glasbo, Univerza v Ljubljani

JEZIKOVNI PREGLED: Zala Mikelc

OBLIKOVANJE: neAGENCIJA, digitalne preobrazbe, Katja Pirc, s. p.

IZDALA: Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje in Zavod RS za šolstvo

ZA MINISTRSTVO ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE: dr. Vinko Logaj

ZA ZAVOD RS ZA ŠOLSTVO: Jasna Rojc

Ljubljana, 2025

SPLETNA IZDAJA

DOSTOPNO NA POVEZAVI:

https://eportal.mss.edus.si/msswww/datoteke/ucni_nacrti/2026/un-dp-solfeggio_um_gl_abc-um_si_gl_ab.pdf

Katalogni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI](#)-ID [256714499](#)

ISBN 978-961-03-1215-4 (Zavod RS za šolstvo, PDF)

BESEDILO O SEJI SS

Strokovni svet RS za splošno izobraževanje je na svoji 245. seji, dne 19. 6. 2025, določil učni načrt solfeggio za izobraževalni program umetniške gimnazije (glasbena smer, modul A – glasbeni stavek), izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri (modul A – glasbeni stavek), izobraževalni program umetniške gimnazije (glasbena smer, modul B – petje-instrument), izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri (glasbena smer, modul B – petje-instrument) in izobraževalni program umetniške gimnazije (glasbena smer, modul C – jazz-zabavna glasba). Strokovni svet RS za splošno izobraževanje se je na svoji 245. seji, dne 19. 6. 2025, seznanil z didaktičnimi priporočili k učnemu načrtu solfeggio za izobraževalni program umetniške gimnazije (glasbena smer, modul A – glasbeni stavek), izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri (modul A – glasbeni stavek), izobraževalni program umetniške gimnazije (glasbena smer, modul B – petje-instrument), izobraževalni program umetniške gimnazije s slovenskim učnim jezikom na narodno mešanem območju v slovenski Istri (glasbena smer, modul B – petje-instrument) in izobraževalni program umetniške gimnazije (glasbena smer, modul C – jazz-zabavna glasba).

PRIZNANJE AVTORSTVA – NEKOMERCIALNO – DELJENJE POD ENAKIMI POGOJI

Prenova izobraževalnih programov s prenovo ključnih programskih dokumentov (kurikuluma za vrtce, učnih načrtov ter katalogov znanj)

KAKO SE ZNAJTI?

TIPIČNE STRANI

V dokumentu je za dijakinje in dijake, učiteljice in učitelje ipd. uporabljena moška slovnična oblika, ki velja enakovredno za oba spola.

Tema sporoča vsebinski okvir ali okvir predmetnospecifičnih zmožnosti, povezanih s cilji oz. skupinami ciljev: teme so predmetno specifične in lahko vključujejo vsebinske sklope in dejavnosti ter razvijajo veščine, zmožnosti in koncepte, ki naj bi jih dijaki izgrajevali in razvijali v procesu učenja.

Vrsta teme:
Obvezno
Izbirno
Maturitetno

Opis teme zajema ključne poudarke oz. koncepte kot okvir skupinam ciljev.

Dodatna pojasnila za temo lahko vsebujejo razlago o zasnovi teme, usmeritve in/ali navodila, ki se nanašajo na vsebino, vrsto teme, členitev teme, poimenovanje, trajanje, dejavnosti, izvedbo aktivnosti, učne pripomočke ... oz. karkoli, kar je pomembno za to temo.

IME TEME

OBVEZNO

OPIS TEME

Em fugiaspiduci sitet ut etur, in conest dipsum eosa nonsequam volorum, ommolor aut desequi duciist estrunda volorest, sandeni maximin uscillab il magnam quiam quo con explacc ullaccum alisi quidell igendam, in repta dolupta volor sam, ut hilit laut faccumqui omnim ut doluptur, quam consequ atibus dolo dignate mporehent qui tem nonseque por aliquisimust que volestrum esed quibusdae milla conserf ernate dentiat.

Ma vellaut quatio rporrore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas molorporia doluptatis molum rae nos event, inullit incimaiozem fugiandantis et fugitisque maion ped quo odi beatur, sequi illisqui ipidel escim reprat.

DODATNA POJASNILA ZA TEMO

Ullatur sequo qui ut vellenderio. Re exceseq uiatur aturem eos millandio totaquis alibus iume voluptatia quis aut quamust iosant prestius, ut ommodigendis doluptaes dersped moluptae. Harum a volupta tiatur, ne veles quia voluptatia similic tatesequam, seque ventio. Hendis erum quissequo quist que con nulparum ut quuntemos et repro quod ma nimusa sae vellaut eum ulpari valent voluptu rempor a de omnimax impellu ptatiaecusa ducipsae aut evelles temolup tincil imporia simped et endes eum et molum que laborerat voluptiurem nempori bustio explabo rionsenet evenimin nis ex eum voluptam consed que volupid eliquibus, tetusda ntusam ellis ut archill uptiore rundiae nimusdam vel enit, optibea quiaspelitem lam alit re, omnis ab il mo dolupti commihi tionsequiam eicia dolo intur accusci musdaecatet faccatur? Sinctet latiam facescipsa

Ceria pa iumquam, exernam quaspis dit equasit, omnis quis aut apitassum coribusda invenih icatorum qui ut re perumquaepep quame moditatum ipient veligna tessint iaessum, optamus, testi sediasped moluptatem aperiam aut quodips usciate veribus.

Mi, asit volupta tuscil int aspel illit atur, eum idenist iorrum alit, nim re illitas ma nimi, iusclisita dolorrym volorepedio core, consequam quae. De nossiti officillate

Z oznako **SC** so označeni ključni cilji posameznih področij skupnih ciljev. Številčni zapis pri oznaki skupnih ciljev se navezuje na preglednico s skupnimi cilji.

27. 2. 2025 /// 15:45

IME SKUPINE CILJEV

CILJI

Z oznako **O** so označeni obvezni cilji.

Z ležečim tiskom in oznako **I** so označeni izbirni cilji.

- O:** Et plabo. Nam eum fuga. Et explat. Xerro et aut que nihicia doloribus, velisci tatur
I: *Que ommodic aboribust, tesequae nimaionseni arum audit minusda dolum, si venimil itatat. Estinve litatem ut adit quid qui.* **SC** (2.2.2.1)
I: *Quia voluptatur aut od minverum, quas ilis et mint, eature rehenit magnatur aut exceaquam reiunt et omnis nobit vero excepel in nimagmam quat officiam que plaborpore ne culpa eum dolore aut aspicias sanihil moditam re pelias ne veri reperferes solos dolorum, quidit ad qui dolorerun.*
O: Ibus nis auda vendio venis saperum atem quiant aut pre comniscia num at is quoditi ne estinve litatem venis saperum atem quiant. **SC** (1.3.4.2 | 2.1.1.1 | 2.1.2.1 | 2.2.1.1 | 2.2.1.2 | 3.1.3.1 | 5.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak

S krepko označenim besedilom so izpostavljeni **minimalni standardi znanja**.

Z ležečim besedilom so označeni izbirni standardi oz. standardi znanja, ki izhajajo iz izbirnih ciljev.

Dodatne pisave in oznake pri standardih so opredeljene v obvezujočih navodilih za učitelja (npr. podčrtani, M, PTI itd.)

- Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.
- Ilcillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.
- Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.**
- Ut fuga. Nemperum fuga.**
- Ma vellaut quiatio rporore voluptae cus et illent harum doluptatur, et quas
- Omnim ut doluptur, quam consequi.
- Obisquamet faccab incium repenam id quist plita nume con nonectem sit volentis etur sanda de velictorrum quasimus mo mi.*
- Ilcillabo. Bor as plibusc ipidesequat latia cuptatu repeliam.*
- Et ommo commolo ratatur saepedit essunt que parit, expelliquam rem simos con es est volorrum quae. Aximintios et faccae. Inciet, ommolo con commoluptas aut vidusci enient.
- Ut fuga. Nemperum fuga.*

TERMINI:

☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint
☐ veligna tessint	☐ laborerat voluptiurem	☐ veligna tessint	

Pojmi, ki jih dijak mora poznati oz. razumeti (in/ali znati smiselno uporabljati), lahko pa so navedeni tudi priporočeni pojmi. Nabor (strokovnih) terminov zaokrožuje in dopolnjuje posamezno temo, predstavlja pa informacijo učitelju pri načrtovanju vzgojno-izobraževalnega dela. Namenjen je navedbi terminologije, ki jo na področju določene teme v določenem obdobju izobraževalne vertikale usvojijo dijaki.

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

Viri in literatura,
ki so vključeni v
posamezno temo.

NASLOV TEME

- » Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Morbi eget ante eget ante hendrerit convallis vitae et purus. Donec euismod dolor sed neque condimentum, at sodales enim interdum. <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

NASLOV SKUPINE CILJEV

- » Etiam, M. (2019). Eget laoreet ipsum. Nulla facilisi.
- » Parum, V. (2025). Sequi blaboreet quosam. Seque cus.
- » Morbi P. (2007). Sed ac arcu id velit facilisis aliquet. Nec tincidunt.
- » Eget O. (2010). Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla a ac turpis. Nulla et tempus nunc, vitae scelerisque tellus. Sed in tempus mi, a aliquet quam. Integer ut euismod eros, vel pretium mi. Maecenas sollicitudin.
- » Nunc N. (2023). Morbi suscipit ante quis viverra sollicitudin. Aenean ultricies.
- » Nunc N., Ante A., Sem S. (2015). Nullam congue eleifend magna in venenatis. Ut consectetur quis magna vitae sodales. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Sed A. (2024). Ut aliquet aliquam urna eget laoreet. Fusce hendrerit dolor id mauris convallis, at accumsan lectus fermentum. Nunc bibendum quam et nibh elementum consectetur.

NASLOV SKUPINE CILJEV

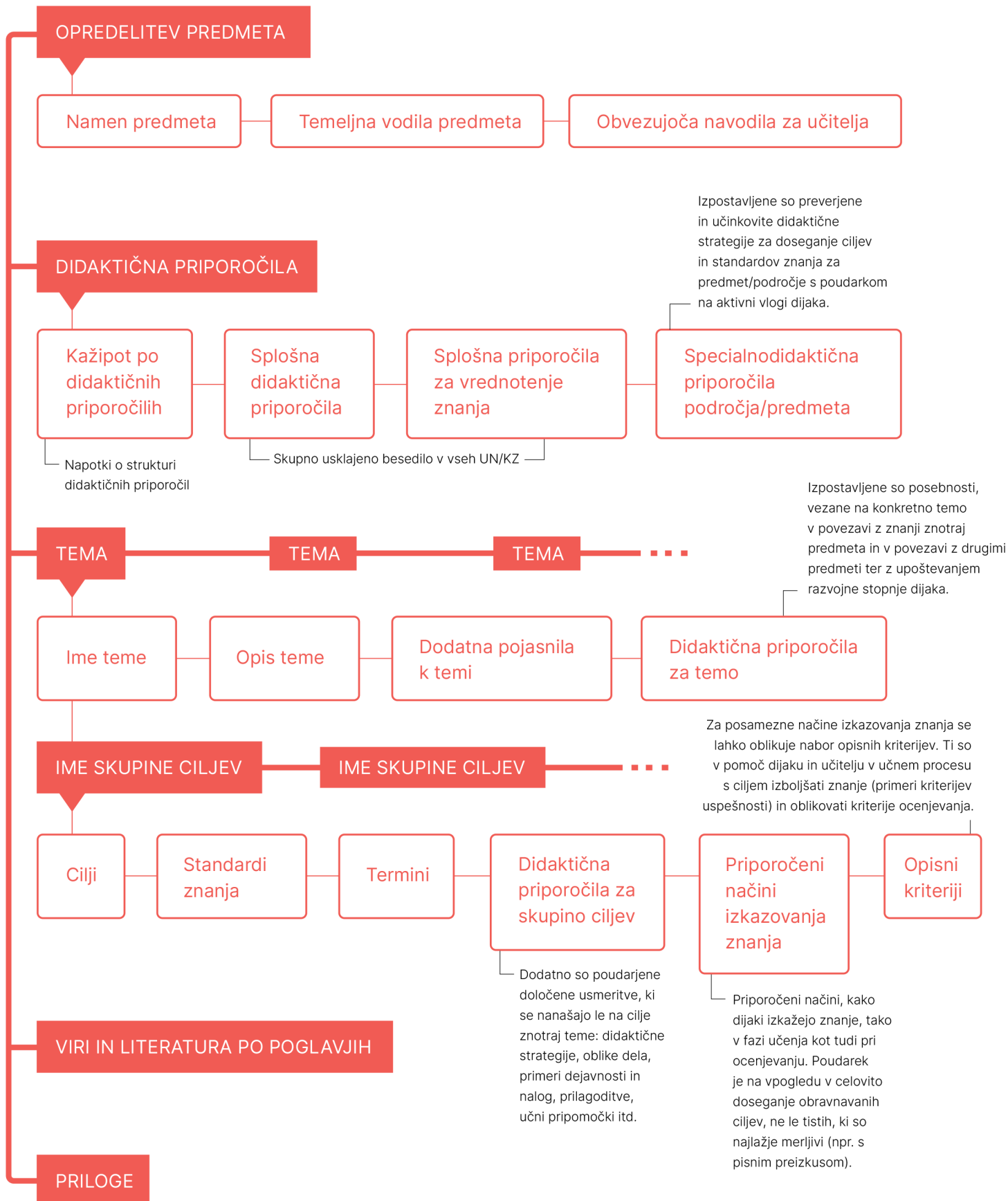
- » Vestibulum vitae massa eget orci condimentum fringilla, <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>
- » Nunc F.: Vivamus quis tortor et ipsum tempor laoreet id quis nunc. Phasellus quis sagittis ligula.
- » Redaktion, 2018. Morbi placerat: <https://lorem.ipsum.com/mubis/link/n0n2c3c>

Viri in literatura, ki so vključeni
v posamezno skupino ciljev.

Hiperpovezava
do zunanjega vira

KAKO SE ZNAJTI?

STRUKTURA UČNEGA NAČRTA Z DIDAKTIČNIMI PRIPOROČILI

KAZALO

OPREDELITEV PREDMETA..... 9

Namen predmeta..... 9

Temeljna vodila predmeta 9

Obvezujoča navodila za učitelje 10

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA 11

Kažipot po didaktičnih priporočilih 11

Splošna didaktična priporočila 11

Splošna priporočila za vrednotenje znanja ... 13

Specialnodidaktična priporočila
področja/predmeta 14

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA..... 21

1. LETNIK 22

Osnove oblikoslovja 22

Improvizacija 24

Melodični solfeggio..... 26

Atonalne/intervalne vaje 28

Harmonska gibanja 30

Melodika 32

Parlato 34

Ritem 36

Glasbena teorija..... 38

2. LETNIK 40

Osnove oblikoslovja 40

Improvizacija 42

Melodični solfeggio..... 44

Atonalne/intervalne vaje 45

Harmonska gibanja 47

Ritem 49

Parlato 51

Melodika 52

3. LETNIK 54

Oblikoslovje 54

Improvizacija 56

Melodični solfeggio..... 58

Harmonska gibanja 60

Atonalne/intervalne vaje 62

Melodika 64

Parlato 66

Ritem 67

4. LETNIK 69

Oblikoslovje 69

Improvizacija 71

Melodični solfeggio..... 73

Atonalne/Intervalne vaje 75

Harmonska gibanja 77

Melodika 79

Parlato 81

Ritem 82

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH84

Opredelitev predmeta..... 84

Didaktična priporočila 84

1. letnik..... 85

MELODIČNI SOLFEGGIO 86

2. letnik..... 86

3. letnik..... 86

4. letnik..... 87

MELODIČNI SOLFEGGIO 87

PRILOGE 88

OPREDELITEV PREDMETA

NAMEN PREDMETA

Predmet solfeggio razvija, pogloblja in širi glasbena znanja in sposobnosti, s pomočjo katerih dijak stopa na poklicno pot poustvarjalno prepričljivega in vsestranskega glasbenega umetnika. Temeljna naloga predmeta je razvijanje glasbenega čuta, ki omogoča ustvarjalno in estetsko prefinjeno muziciranje. S tem ciljem dijake urimo v izgradnji osebnih glasbenih zmožnosti, ki jim omogočijo bodoče poklicno udejstvovanje. Z urjenjem delovnih navad ustvarimo pogoje za ustvarjalen odnos do glasbe in z njo povezanih aktivnosti. Dosežena spoznanja in glasbena znanja postanejo pomemben del splošne kulture vsakega dijaka.

Na ravni srednješolskega izobraževanja, skupaj z drugimi strokovnimi predmeti, solfeggio vzgaja in izobražuje dijake z glasbenim talentom, jim omogoča pridobitev temeljnih glasbenih znanj ter nadgradnjo njihovega praktičnega in teoretičnega znanja. Pri predmetu solfeggio dijaki usvojijo teoretične zakonitosti, doživeto zaznavajo in reproducirajo glasbene prvine ritma, metričnega utripa, intervalne, akordične in melodične zaznave z dinamično-agogičnimi vsebinami, prepoznajo oblikovne glasbene vzorce in usvojijo osnovne improvizacijsko-ustvarjalne postopke. Dijaki spoznavajo estetska, racionalna, zgodovinsko in slogovno pogojena načela oblikovanja glasbenih oblik. Na podlagi znanja gradijo in razvijajo kritično–analitični odnos do glasbenega dela.

TEMELJNA VODILA PREDMETA

Pouk solfeggia navaja dijake na samostojno delo pri razvijanju glasbenih spretnosti. Tako pridobijo sposobnosti za kakovostno izvajanje solističnih in komornih skladb ter za sodelovanje v orkestru.

Pouk solfeggia dijakom ponuja osebnostni in socialni razvoj. Dijaki spoznajo pomen in lepoto skupnega dela, oblikovanja umetniških vsebin, pomen odgovornosti, zaupanja in medsebojne pomoči. Tako pridobijo osebnostne kvalitete, ki so nujne za sodobnega glasbenega poustvarjalnega umetnika, skladatelja, pedagoga, muzikologa ali znanstvenika.

Pouk glasbe z dejavnostmi in vsebinami prispeva k splošnemu in glasbenemu razvoju dijakov ter razvija zmožnosti vseživljenjskega učenja. Učenje in poučevanje glasbe bo uspešno, če bo celostno, dejavno in ustvarjalno.

Na podlagi učiteljevih predhodnih znanj s področja kompozicije, petja, poznavanja glasbene literature, dirigiranja in drugih veščin in disciplin, učitelj vodi dijake skozi proces odkrivanja in raziskovanja glasbenih

konceptov ter jih spodbuja k samostojnemu učenju, raziskovanju, analitičnemu razmišljanju in kritičnemu vrednotenju glasbenih del. Učitelj uporablja metode, ki spodbujajo aktivno udeležbo dijakov in njihovo interakcijo z glasbenim gradivom.

OBVEZUJOČA NAVODILA ZA UČITELJE

Učitelj pri svojem delu izmenično uporablja obvezne pripomočke: klavir (priporočeno: $a_1 = 443$ Hz) in druge akustične instrumente, glasbene vilice, računalnik in druge avdiovizualne pripomočke, tablo z notnim črtovjem, partiture glasbenih del, učbenike, notne zvezke in drugo strokovno gradivo.

Pri učenju izmenično ali hkrati uporablja instrument za spremljavo in/ali intonančno kontrolo ter svoj glas, bodisi v pevske ali govorne namene, zato je nujno učiteljevo predhodno vokalno-tehnično znanje.

Učne ure so skrbno pripravljene in zasnovane na primerih iz glasbene literature, s pomočjo katerih učitelj smiselno poveže aktualne učne vsebine in cilje posamezne učne ure, medpredmetno povezuje snov z drugimi glasbeno-teoretičnimi predmeti ter hkrati širi dijakovo poznavanje slovenske in tuje glasbene literature.

Učitelj mora z vsakim učencem vzpostaviti spoštljivo interakcijo ter poskrbeti za varno in prijetno počutje dijakov v razredu. Zaporedje in poglobljenost posameznih tem, vsebin ter metode in oblike dela učitelj prilagaja potrebam in zmožnostim dijakov ter spodbuja medsebojno pomoč in povezanost dijakov v razredu.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

KAŽIPOT PO DIDAKTIČNIH PRIPOROČILIH

Razdelke *Kažipot po didaktičnih priporočilih*, *Splošna didaktična priporočila* in *Splošna priporočila za vrednotenje znanja* je pripravil Zavod RS za šolstvo.

Didaktična priporočila prinašajo učiteljem napotke za uresničevanje učnega načrta predmeta v pedagoškem procesu. Zastavljena so večplastno, na več ravneh (od splošnega h konkretnemu), ki se medsebojno prepletajo in dopolnjujejo.

- » Razdelka **Splošna didaktična priporočila** in **Splošna priporočila za vrednotenje znanja** vključujeta krovne usmeritve za načrtovanje, poučevanje in vrednotenje znanja, ki veljajo za vse predmete po celotni izobraževalni vertikali. Besedilo v teh dveh razdelkih je nastalo na podlagi *Usmeritev za pripravo didaktičnih priporočil k učnim načrtom za osnovne šole in srednje šole* (<https://aplikacijaun.zrzs.si/api/link/3ladrdr>) ter *Izhodišč za prenovo učnih načrtov v osnovni šoli in gimnaziji* (<https://aplikacijaun.zrzs.si/api/link/plw0909>) in je v vseh učnih načrtih enako.
- » Razdelek **Specialnodidaktična priporočila področja/predmeta** vključuje tista didaktična priporočila, ki se navezujejo na področje/predmet kot celoto. Zajeti so didaktični pristopi in strategije, ki so posebej priporočeni in značilni za predmet glede na njegovo naravo in specifične.

Učni načrt posameznega predmeta je členjen na *teme*, vsaka tema pa se lahko nadalje členi na *skupine ciljev*.

- » Razdelka **Didaktična priporočila za temo** in **Didaktična priporočila za skupino ciljev** vključujeta konkretne in specifične napotke, ki se nanašajo na poučevanje določene teme oz. skupine ciljev znotraj teme. Na tem mestu so izpostavljene preverjene in učinkovite didaktične strategije za poučevanje posamezne teme ob upoštevanju značilnosti in vidikov znanja, starosti dijakov, predznanja, povezanosti znanja z drugimi predmeti/področji ipd. Na tej ravni so usmeritve lahko konkretizirane tudi s primeri izpeljave oz. učnimi scenariji.

Didaktična priporočila na ravni skupine ciljev zaokrožujeta razdelka **Priporočeni načini izkazovanja znanja** in **Opisni kriteriji**, ki vključujeta napotke za vrednotenje znanja (spremljanje, preverjanje, ocenjevanje) znotraj posamezne teme oz. skupine ciljev.

SPLOŠNA DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Učitelj si za uresničitev ciljev učnega načrta, kakovostno učenje ter optimalni psihofizični razvoj dijakov prizadeva zagotoviti varno in spodbudno učno okolje. V ta namen pri poučevanju uporablja raznolike

didaktične strategije, ki vključujejo učne oblike, metode, tehnike, učna sredstva in gradiva, s katerimi dijakom omogoča aktivno sodelovanje pri pouku, pa tudi samostojno učenje. Izbira jih preišči, glede na namen in naravo učnih ciljev ter glede na učne in druge, za učenje pomembne značilnosti posameznega dijaka, učne skupine ali oddelka.

Varno in spodbudno učno okolje učitelj zagotavlja tako, da:

- » spodbuja medsebojno sprejemanje, sodelovanje, čustveno in socialno podporo;
- » neguje vedoželjnost, spodbuja interes in motivacijo za učenje, podpira razvoj različnih talentov in potencialov;
- » dijake aktivno vključuje v načrtovanje učenja;
- » kakovostno poučuje in organizira samostojno učenje (individualno, v parih, skupinsko) ob različni stopnji vodenja in spodbujanja;
- » dijakom omogoča medsebojno izmenjavo znanja in izkušenj, podporo in sodelovanje;
- » prepozna in pri poučevanju upošteva predznanje, skupne in individualne učne, socialne, čustvene, (med)kulturne, telesne in druge potrebe dijakov;
- » dijakom postavlja ustrezno zahtevne učne izzive in si prizadeva za njihov napredek;
- » pri dijakih stalno preverja razumevanje, spodbuja ozaveščanje in usmerjanje procesa lastnega učenja;
- » proces poučevanja prilagaja ugotovitvam sprotne spremljanja in preverjanja dosežkov dijakov;
- » omogoča povezovanje ter nadgrajevanje znanja znotraj predmeta, med predmeti in predmetnimi področji;
- » poučuje in organizira samostojno učenje v različnih učnih okoljih (tudi virtualnih, zunaj učilnic), ob uporabi avtentičnih učnih virov in reševanju relevantnih življenjskih problemov in situacij;
- » ob doseganju predmetnih uresničuje tudi skupne cilje različnih področij (jezik, državljanstvo, kultura in umetnost; trajnostni razvoj; zdravje in dobrobit; digitalna kompetentnost; podjetnost).

Učitelj pri uresničevanju ciljev in standardov znanja učnega načrta dijakom omogoči prepoznavanje in razumevanje:

- » smisla oz. namena učenja (kaj se bodo učili in čemu);
- » uspešnosti lastnega učenja oz. napredka (kako in na temelju česa bodo vedeli, da so pri učenju uspešni in so dosegli cilj);
- » pomena različnih dokazov o učenju in znanju;
- » vloge povratne informacije za stalno izboljševanje ter krepitev občutka »zmorem«;
- » pomena medvrstniškega učenja in vrstniške povratne informacije.

Za doseganje celostnega in poglobljenega znanja učitelj načrtuje raznolike predmetne ali medpredmetne učne izzive, ki spodbujajo dijake k aktivnemu raziskovanju, preizkušanju, primerjanju, analiziranju, argumentiranju,

reševanju avtentičnih problemov, izmenjavi izkušenj in povratnih informacij. Ob tem nadgrajujejo znanje ter razvijajo ustvarjalnost, inovativnost, kritično mišljenje in druge prečne veščine. Zato učitelj, kadar je mogoče, izvaja projektni, problemski, raziskovalni, eksperimentalni, izkustveni ali praktični pouk in uporablja temu primerne učne metode, pripomočke, gradiva in digitalno tehnologijo.

Učitelj upošteva raznolike zmožnosti in potrebe dijakov v okviru notranje diferenciacije in individualizacije pouka ter personalizacije učenja s prilagoditvami, ki obsegajo:

- » učno okolje z izbiro ustreznih didaktičnih strategij, učnih dejavnosti in oblik;
- » obsežnost, zahtevnost in kompleksnost učnih ciljev;
- » raznovrstnost in tempo učenja;
- » načine izkazovanja znanja, pričakovane rezultate ali dosežke.

Učitelj smiselno upošteva načelo diferenciacije in individualizacije tudi pri načrtovanju domačega dela dijakov, ki naj bo osmišljeno in raznoliko, namenjeno utrjevanju znanja in pripravi na nadaljnje učenje.

Individualizacija pouka in personalizirano učenje sta pomembna za razvijanje talentov in potencialov nadarjenih dijakov. Še posebej pa sta pomembna za razvoj, uspešno učenje ter enakovredno in aktivno vključenost dijakov s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami, z učnimi težavami, dvojno izjemnih, priseljencev ter dijakov iz manj spodbudnega družinskega okolja. Z individualiziranimi pristopi preko inkluzivne poučevalne prakse učitelj odkriva in zmanjšuje ovire, ki dijakom iz teh skupin onemogočajo optimalno učenje, razvoj in izkazovanje znanja, ter uresničuje v individualiziranih programih in v drugih individualiziranih načrtih načrtovane prilagoditve vzgojno-izobraževalnega procesa za dijake iz specifičnih skupin.

SPLOŠNA PRIPOROČILA ZA VREDNOTENJE ZNANJA

Vrednotenje znanja razumemo kot ugotavljanje znanja dijakov skozi celoten učni proces, tako pri spremljanju in preverjanju (ugotavljanje predznanja in znanja dijaka na vseh stopnjah učenja), kot tudi pri ocenjevanju znanja.

V prvi fazi učitelj kontinuirano spremlja in podpira učenje, preverja znanje vsakega dijaka, mu nudi kakovostne povratne informacije in ob tem ustrezno prilagaja lastno poučevanje. Pred začetkom učnega procesa učitelj najprej aktivira in ugotavlja dijakovo predznanje in ugotovitve uporabi pri načrtovanju pouka. Med učnim procesom sproti preverja doseganje ciljev pouka in standardov znanja ter spremlja in ugotavlja napredek dijaka. V tej fazi učitelj znanja ne ocenjuje, pač pa na osnovi ugotovitev sproti prilagaja in izvaja dejavnosti v podporo in spodbudo učenju (npr. dodatne dejavnosti za utrjevanje znanja, prilagoditve načrtovanih dejavnosti in nalog glede na zmožnosti in potrebe posameznih dijakov ali skupine).

Učitelj pripomore k večji kakovosti pouka in učenja, tako da:

- » sistematično, kontinuirano in načrtno pridobiva informacije o tem, kako dijak dosega učne cilje in usvaja standarde znanja;
- » ugotavlja in spodbuja razvoj raznolikega znanja – ne le vsebinskega, temveč tudi procesnega (tj. spretnosti in veščin), spremlja in spodbuja pa tudi razvijanje odnosnega znanja;

- » spodbuja dijaka, da dosega cilje na različnih taksonomskih ravneh oz. izkazuje znanje na različnih ravneh zahtevnosti;
- » spodbuja uporabo znanja za reševanje problemov, sklepanje, analiziranje, vrednotenje, argumentiranje itn.;
- » je naravnana na ugotavljanje napredka in dosežkov, pri čemer razume, da so pomanjkljivosti in napake zlasti priložnosti za nadaljnje učenje;
- » ugotavlja in analizira dijakovo razumevanje ter odpravlja vzroke za nerazumevanje in napačne predstave;
- » dijaka spodbuja in ga vključuje v premisleke o namenih učenja in kriterijih uspešnosti, po katerih vrednoti lastno učno uspešnost (samovrednotenje) in uspešnost vrstnikov (vrstniško vrednotenje);
- » dijaku sproti podaja kakovostne povratne informacije, ki vključujejo usmeritve za nadaljnje učenje.

Ko so dejavnosti prve faze (spremljanje in preverjanje znanja) ustrezno izpeljane, sledi druga faza, ocenjevanje znanja. Pri tem učitelj dijaku omogoči, da lahko v čim večji meri izkaže usvojeno znanje. To doseže tako, da ocenjuje znanje na različne načine, ki jih je dijak spoznal v procesu učenja. Pri tem upošteva potrebe dijaka, ki za uspešno učenje in izkazovanje znanja potrebuje prilagoditve.

Učitelj lahko ocenjuje samo znanje, ki je v učnem načrtu določeno s standardi znanja. Predmet ocenjevanja znanja niso vsi učni cilji, saj vsak cilj nima z njim povezanega specifičnega standarda znanja. Učitelj ne ocenjuje stališč, vrednot, navad, socialnih in čustvenih veščin ipd., čeprav so te zajete v ciljnih učnega načrta in jih učitelj pri dijaku sistematično spodbuja, razvija in v okviru prve faze tudi spremlja.

Na podlagi standardov znanja in kriterijev uspešnosti učitelj, tudi v sodelovanju z drugimi učitelji, pripravi kriterije ocenjevanja in opisnike ter jih na ustrezen način predstavi dijaku. Če dijak v procesu učenja razume in uporablja kriterije uspešnosti, bo lažje razumel kriterije ocenjevanja. Ugotovitve o doseganju standardov znanja, ki temeljijo na kriterijih ocenjevanja in opisnikih, se izrazijo v obliki ocene.

Učitelj z raznolikimi načini ocenjevanja omogoči izkazovanje raznoliškega znanja (védenje, spretnosti, veščine) na različnih ravneh. Zato poleg pisnih preizkusov znanja in ustnih odgovorov ocenjuje izdelke (pisne, likovne, tehnične, praktične in druge za predmet specifične) in izvedbo dejavnosti (govorne, gibalne, umetniške, eksperimentalne, praktične, multimedijske, demonstracije, nastope in druge za predmet specifične), s katerimi dijak izkaže svoje znanje.

SPECIALNODIDAKTIČNA PRIPOROČILA PODROČJA/PREDMETA

Učni načrt učitelja usmerja pri izboru učnih strategij oziroma k cilju usmerjenih učnih dejavnosti. Učitelj pri načrtovanju učnih ur izhaja iz:

- temeljnih didaktičnih načel (npr. načelo aktivnosti, načelo nazornosti, načelo strukturiranosti, sistematičnosti in postopnosti, načelo ekonomičnosti in racionalnosti pouka, načelo povezovanja teorije in prakse, načelo trajnosti znanja, načelo motivacije, načelo individualizacije pouka, načelo socializacije dijaka),

– dijakovih glasbenih sposobnosti, spretnosti in znanj, razvojnih značilnosti, individualnih potreb in interesov ter

– kulturne, umetniške in sporočilne vrednosti glasbe.

Poleg že uveljavljenih in preizkušenih didaktičnih strategij ter metod v pouk vključuje inovativne tehnike, prožno uporablja različne učne oblike, uvaja nove didaktične postopke, učne metode in sodobne digitalne tehnologije. Pouk izvaja v spodbudnem učnem okolju, tako v razredu kot tudi zunaj njega. Obisk koncertov, glasbenih prireditev in srečanja z glasbenimi umetniki pomembno širijo glasbena znanja dijakov, spodbujajo kritično mišljenje in razvijajo estetsko vrednotenje.

Glasbena znanja prispevajo k razvoju ključne kompetence kulturna zavest in izražanje. Ob zavedanju slovenske glasbene in kulturne identitete, ki temelji na bogati zakladnici ljudske in umetne glasbe, dijaki širijo svoja znanja ter spoznavajo raznolikost in bogastvo glasbenih praks drugih kultur in narodov.

Zgradba učnega načrta

Cilji v učnem načrtu so oblikovani odprto in široko, kar učitelju omogoča avtonomijo pri izboru glasbenih vsebin ter njihovemu prilagajanju razvojnim značilnostim, zmožnostim in interesom dijakov. Cilji se nadgrajujejo iz letnika v letnik, kar zagotavlja postopnost in kontinuiteto skozi celotno gimnazijsko vertikalno. Standardi znanja so izpeljani iz ciljev.

Posamezen letnik gimnazije predstavlja temo v učnem načrtu. Pod vsako temo (letnik) so nanizane skupine ciljev zbrane pod svojim tematskim naslovom (npr. Osnove oblikoslovja, Improvizacija, Melodični solfeggio). V vsakem letniku gimnazije se uresničujejo vsi cilji vseh tematsko združenih skupin ciljev, načrtovanje teh ciljev pa naj bo uravnoteženo z razvidno rdečo nitjo učnega procesa. Skozi daljše časovno obdobje učitelj načrtuje postopno uvajanje ciljev in njihovo nadgradnjo z novimi, pri čemer izhaja iz usvojenih znanj in spretnosti pridobljenih v predhodnih letnikih.

S široko opredelitvijo pojmov se učitelju omogoča avtonomija pri izboru literature, strokovnih terminov glede na izbor glasbenih vsebin in druge vsebine tematskega sklopa.

Predmet solfeggio je zgrajen iz štirih vsebinskih sklopov, ki tvorijo štiriplastno didaktično enoto: glasbena teorija, ritem, melodika, intervali in sozvočja. Vsaka od njih zahteva posebno učiteljevo pozornost in specifičen didaktični pristop. Segment glasbena teorija pri predmetu solfeggio vsebuje tudi osnovne prvine oblikoslovja, podobno kot je pri predmetih glasbeni stavki in zgodovina glasbe.

Teorija – V 1. letniku je glasbeni teoriji namenjeno 35 ur. Učitelj lahko v 1. letniku samostojno razporedi vsebine iz glasbene teorije. Dijaki naj spoznajo osnovne oblike in njihove vzorce skozi glasbeno literaturo v povezavi z njihovo vlogo v glasbeni zgodovini. Pri pouku solfeggia seveda ne moremo utrditi vseh teh oblikovnih vsebin, lahko pa solfeggio uporabno vključimo v aktivno poslušanje glasbenih del. S tem krepimo glasbeni spomin, ki je velika vrednota v celostnem doživetju glasbenih umetnin. Odpiramo tudi vrata k medpredmetnemu povezovanju z glavnim glasbilom, z glasbenim stavkom, s skupinsko igro in z glasbeno zgodovino. Ob razlagi dijakom predstavimo glavne značilnosti posamezne oblike, občasno pa damo navodila za domače delo pri poslušanju skladb ob partiturah in posnetkih s spleta, ki ponujajo tudi analitične predstavitve del (npr. www.imslp.org, You Tube). Slovenci imamo bogato pevsko tradicijo, zato naj razred deluje kot pevski zbor. Ure pogosto začnemo z nekaj ogrevalnimi pevskega vajami in s pozornim oblikovanjem pevskega glasu.

Temu je namenjen izbor zborovske literature v postopni količini glasbenih vsebin. Učna ura naj poleg slušne in pisne reprodukcije vsebuje doživljajsko izvajanje, poslušanje in ustvarjalne prvine obravnave glasbenih vsebin.

Ritem – Stremimo k temeljni spretnosti: vzdrževanju metričnega pulza. V uvodnih vajah se poigramo s preprostimi vzorci, ki jih ponavljamo, jih izvajamo večglasno in postopno uvajamo ritmične vsebine. Delo popestrimo s spremljavo z ritmičnimi ostinati, ki jih izvajamo z lastnimi glasbili ali razdelimo razred na dva dela, izvajamo kanone. Vajam naj bodo dodane agogične in dinamične označbe ter z oznake za tempo. Postopnost pri vajah dosegamo tudi tako, da isto vajo oblikujemo v več ravneh ritmične pestrosti (dodajamo poddelitve, nepravilne poddelitve, pavze, vezave). Komplementarne vaje izvajamo z obema rokama, z roko in z glasom ali v dveh skupinah dijakov. Znanja in sposobnosti utrjujemo s preprostimi ustvarjalnimi igrami z improvizacijo danih motivov in kanonskih postopov. Tako pri ritmičnih kot pri parlatu vajah dovolimo enemu od dijakov, da določi tempo in da znak za začetek. Na ta način dijak postopoma pridobiva občutek za pravo mero in vodenje skupine. Parlatu vadimo tonsko abecedo in solmizacijo brez predznakov ter tonsko abecedo s predznaki vseh tonalit.

Melodika – Pred petjem melodičnih vsebin se upojemo, med petjem smo pozorni na zavestno dihanje, na lepo oblikovan pevski glas in na dinamično oblikovane melodične fraze. Obseg melodij dijak prilagodijo svojemu obsegu, tako da poljubno oktavizirajo posamezne dele melodije. Melodične nareke naj dijaki usvajajo spominsko-analitično, šele nato naj zapišejo melodično frazo. To pomeni, da dijak na glas ali tiho oz. z notranjim posluhom zapoje in si zapomni melodijo. Večglasni nareki so sprva homofoni in ritmično kar se da nezahtevni, težavnost postopoma stopnjujemo. Stopnje v tonalitetah ter posamezne alterirane stopnje utrjujemo z improvizacijskimi vzorci, kot npr. vprašanje – odgovor ali na predhodno določeno harmonsko sosledje.

Intervali – Izvajamo uvajalne vaje z različnimi smermi intervala, ki ga utrjujemo. Zanesljivost dijakov pri intervalni zaznavi je pomembna za dobro sozvočno orientacijo, ki bo vodila do profesionalne ravni glasbenega posluha. Zato pojavnost novih intervalov odmerjamo postopno – od sekund do decim, glede na učno snov letnika. Vaje iz učbenika izvajamo v zapisanem ritmu in brez (z dolgimi toni), slednje lahko tudi večglasno v kanonu v dveh skupinah ali dijaki sami v kanonu s klavirjem. Ta način zelo pripomore k razvijanju sozvočne zaznave intervala, samokontroli in petju v čisti intonaciji. Koristne so intervalne in sozvočne asociacije na posamezne melodije.

Sozvočja in harmonske zveze – V 1. letniku utrjujemo posamezna sozvočja pisno in slušno ter poleg dominantnega četverzvoka uvedemo še vse druge četverzvoke in dominantni nonakord v osnovni obliki. Utrjujemo tudi pojavnost trozvokov in dominantnega četverzvoka v posameznih tonalitetah, kot pripravo na predmet glasbeni stavek. Od 2. letnika naprej sozvočna sosledja umeščamo v tonalitete, da dijaki postopoma dobijo občutek za funkcijsko umestitev posameznih akordov. Sozvočna sosledja v ozki legi nadgrajujemo od trozvokov z dominantnim četverzvokom do četverzvokov, nonakorda, alteriranih akordov, izmikov in modulacij. Podobno gradacijo težavnosti prakticiramo pri harmonskih zvezah oz. štiriglasnih homofonih vajah, ki jih pojemo v štiriglasju, ne glede na to, v kakšnem razmerju glasov je razred (po potrebi v štiriglasje ustrezno razvrstimo tudi izključno ženske ali izključno moške glasove). Isto harmonsko nalogo zapojemo na različne načine: v duru in harmoničnem duru, v vseh molih, modalno, transponirano, zamenjamo glasove, lege itd. Tako sozvočna sosledja kot harmonske zveze uporabimo tudi za narek, ki ga stopnjujemo od zapisovanja funkcij (z oblikami akordov ali brez) do zapisovanja vseh štirih glasov. Pri harmonskih zvezah zapisovanje vseh štirih glasov stopnjujemo od zapisovanja basove linije s funkcijami in zapisovanja obeh zunanjih glasov s funkcijami do zapisovanja vseh štirih glasov. Zelo koristna vaja je igram/pojem: dijak igra tri glasove, poje četrtega. Tako

pri sozvočnih sosledjih kot pri harmonskih zvezah pa se držimo pravila: od prakse k teoriji – najprej zapojemo in poslušamo ali obratno, nato analiziramo in zapišemo ali obratno.

Konkretna priporočila - Priporoča se, naj se vse tri vrste gibanj (ritmično, melodično in harmonsko) izvaja redno na vsakem terminu solfeggia. Prav tako naj se bodisi ritmični bodisi melodični narek (idealno pa oba) izvajata redno, in sicer izmenično z narekovanjem, po spominu (ljudske in druge pesmi, ki jih imajo dijaki v spominu) in s posnetki del iz glasbene literature. Poseben pomen ima redno utrjevanje diatonike s pomočjo kadenčnih vaj, ki so eno glavnih zagotovil za vzdrževanje teoretičnih in praktičnih znanj s področja tonalnosti. Zato se priporoča, da se kadenčne vaje izvajajo redno na pamet z vsemi možnimi menjalnimi toni (diatoničnimi in kromatičnimi) v vseh legah in variantah.

Učitelj vsako uro predstavi dijakom vsaj en primer iz glasbene literature, ki ga skupaj z dijaki, s pomočjo avdio-vizualnih pripomočkov, posluša in analizira ter deloma ali v celoti vokalno ali vokalno-instrumentalno izvede. Dijake spodbuja, da pri učnem procesu uporabljajo glasbene vilice ter klavir ali drug harmonski instrument (kitara, harfa, harmonika, orgle), pri vadenju in izvajanju večglasnih polifonih in homofonih vaj. Učitelj spodbuja dijake, da v sklopu pouka predstavijo svoj instrument (ali glas) in nastopijo pred razredom.

Splošna priporočila – Kar se tiče števila vaj, bi moral dober do povprečen razred na posamezen termin pouka predelati dve ritmični, eno parlato, dve melodični, eno intervalno, eno harmonsko vajo (ali sosledje sozvočij) in eno vajo s klavirjem (melodični solfeggio) ter povezati aktualno učno snov z vsaj enim primerom iz glasbene literature. Če razred takšne količine snovi ne zmore predelati, damo prednost kvaliteti pred kvantiteto oz. v primeru nadpovprečno sposobnega razreda vsebine ustrezno razširimo. Osnova za učna gradiva so vaje iz učbenikov za solfeggio, po potrebi lahko učitelj pripravi tudi svoje gradivo ali črpa dodatne vsebine iz didaktične literature drugih/tujih avtorjev.

Učitelj premišljeno zasnuje potek pedagoških ur ter se predhodno pripravi na vokalno ali instrumentalno izvedbo posameznih vaj. Avtonomno oblikuje posamezne učne sklope, tako da smiselno povezuje posamezne glasbene dejavnosti z operativno-procesnimi razvojnimi cilji in vsebinami, zaporedje in globino vsebin ter metode in oblike dela prilagaja potrebam in možnostim dijakov. V učni proces aktivno vključi vse dijake, spremlja in spodbuja njihov napredek s stalnim preverjanjem znanja (ne nujno ocenjevanjem) oz. izvajanjem in zapisovanjem ritmičnih, ritmično-melodičnih in harmonskih vaj. Učitelj dijakom s slabšim predznanjem nudi dodatno pomoč in spodbudo, prav tako skrbi, da dijaki sodelujejo in si medsebojno pomagajo.

Pouk glasbe z dejavnostmi in vsebinami prispeva k splošnemu in glasbenemu razvoju dijakov ter razvija zmožnosti vseživljenjskega učenja. Učenje in poučevanje glasbe bo uspešno, če bo celostno, dejavno in ustvarjalno. Učni načrt nadgrajuje poznavanje glasbe, ki se v praksi lahko udejanji s skrbno in gospodarno načrtovanimi in izpeljanimi učnimi urami. Učitelj skupaj z dijaki obiskuje in ovrednoti interne in javne šolske nastope ter zunajšolske koncerte, glasbeno-scenske in druge umetniške dogodke, povezane z glasbo. Spodbuja jih k medpredmetni povezavi z glasbenim stavkom, zgodovino glasbe, orkestrom, zborom in drugimi predmeti umetniške gimnazije.

Moduli A, B in C – Ker se študij glasbe na srednji stopnji glasbenega izobraževanja deli na več modulov, v sklopu katerih se dijaki usmerijo bodisi v klasično bodisi v jazz zvrst, je smiselno oblikovati razrede tako, da se učitelj solfeggia lahko bolj posveti eni ali drugi zvrsti. Glasbeno-teoretične osnove klasične in jazz glasbe se ne razlikujejo in so v enaki meri pomembne za dijake vseh modulov. Zato mora učitelj v sklopu pouka prvih treh letnikov solfeggia, znanje dijakov čim bolj poenotiti. Smiselno pa je razmisliti o ločenih skupinah dijakov

klasične in jazz smeri v 4. letniku, saj se morajo tako prvi kot drugi ustrezno pripraviti na maturo in sprejemne izpite na univerze.

Preverjanje in ocenjevanje znanja

Pod vsako skupino ciljev so nanizani široko zastavljeni cilji in standardi znanja, ki učitelju omogočajo avtonomijo. Iz ciljev, ki jih lahko objektivno preverimo, so izpeljani standardi. Standarde znanja se dosega skozi vzgojno-izobraževalno delo v dejavnostih, ki se izvajajo v živo s prepletanjem ciljev, vsebin, metod in oblik dela. Pri doseganju kakovostne ravni standardov upoštevamo individualne značilnosti glasbenega razvoja dijakov.

Pri preverjanju znanja učitelj redno spremlja dijakov razvoj in napredek, preverja njegove sposobnosti, znanje in zmožnosti ter daje dijaku povratne informacije o njegovem napredovanju. Sprotno razčlenjevanje dijakovih dosežkov in znanja ter morebitnih pomanjkljivosti pomaga pri razvoju njegovih spretnosti in omogoča jasn načrt za nadaljnje delo. Preverjati je treba redno in na različne načine, na področjih, kot so navedena, pisno in ustno. Učitelj preverja znanje: pri ponovitvi stare snovi, pri branju posameznih vsebin a vista, pri utrjevanju obravnavanih vsebin, pri ustvarjalnih igrah posameznih področij solfeggia. Preverjanja znanja učitelj ne oceni.

Ocenjevanje skupinskega pouka je lahko ustno, pisno ali s seminarskimi nalogami. Dijaka ustno in pisno ocenimo na področjih ritma, parlata, melodike, intervalov, sozvočij/harmonskih zvez/melodičnega solfeggia (odvisno od letnika in snovi) ter teorije. V 1. letniku je ocena iz teorije zaradi obsežnosti ločena od drugih vsebin, v nadaljevanju se navezuje na druge vsebine (npr. pri alteracijah na melodiko in harmonske zveze). Glede na naravo skupinskega pouka dijakovo znanje ocenjujemo z izvedbo zahtevanih vaj. Ocenjujemo ritmično in intonančno natančnost, muzikalno oblikovanje fraz, zgledno vokalno tehniko in stopnjo prepoznavanja slušnih vsebin.

Diferenciacija, individualizacija in formativno spremljanje znanja

Pouk solfeggia ponuja oblike, metode in didaktične pristope dela, ki same po sebi ustvarjajo pogoje za diferenciacijo in individualizacijo. Učitelj s premišljenim izborom glasbenih vsebin prilagaja raven zahtevnosti dijakovim zmožnostim. Pri skupinskem pouku lahko učitelj individualizira delo znotraj posamezne glasbene vsebine: oblikuje glasbene naloge posameznim skupinam dijakov s podobnimi glasbenimi izkušnjami. Cilje načrtuje tako, da spodbuja samostojnost dijakov pri glasbenih dejavnostih: izvajanju, poslušanju in ustvarjanju.

Glasbeni pouk, osredinjen na dijaka, od učitelja zahteva stalno didaktično ustvarjalnost pri oblikovanju učnega procesa, v katerem dijak postopoma prevzema odgovornost za lastno učenje in učne dosežke. Hkrati pri dijaku spodbuja sodelovalno učenje in timsko delo, pri katerem dijak praktično in teoretično raziskuje glasbo in rešuje avtentične, problemske naloge.

Medpredmetne povezave – Namen interdisciplinarnega povezovanja med bolj ali manj sorodnimi predmeti je vzajemno učinkovanje in prenosljivost znanja. Tako ustvarjamo pogoje za bogatejšo ustvarjalnost in za didaktično učinkovitost na posameznih predmetnih področjih. Večja prenosljivost znanja oblikuje samostojnejšo osebnost, ki se lahko sooči z izzivi stroke in življenja. Zmožnost povezovanja različnih znanj in

spretnosti prispeva tudi k močnejši posameznikovi kulturni in etični zavesti, h kakovostni socializaciji ter osebnostni drži. Medpredmetno povezovanje pomeni iskanje povezav svojega predmeta z drugimi predmetnimi področji, sodelovanje učiteljev različnih predmetnih področij v učno-vzgojnih dejavnostih, vzajemno načrtovanje skupne ali sočasne obravnave sorodnih vsebin in podobno. Učitelj se povezuje z drugimi strokovnimi člani pedagoškega aktiva, sodeluje pri načrtovanju medpredmetnih povezav in ustvarjalno sodeluje pri izvajanju učnega procesa. Dijaki se medpredmetno ustvarjalno povezujejo z drugimi glasbeniki pri komorni igri, v instrumentalno-vokalnih sestavih, pri igranju v različnih orkestrih, pri korepeticijah ipd. Svoja teoretska znanja, pridobljena pri pouku solfeggia, harmonije, kontrapunkta, oblikoslovja, in tudi znanja zgodovine, umetnostne ter zlasti glasbene zgodovine, lahko uporabljajo pri kompozicijski in slogovni analizi skladb, kar prispeva k boljšemu razumevanju in posledično tudi bolj kakovostni izvedbi skladb. Ob razločevanju in pronicanju v slogovne posebnosti, npr. baroka, klasične, romantike ipd., si dijaki ustvarjajo močnejši osebni uvid v značaj, vsebino in posebnosti določenega obdobja slovenske in evropske zgodovine.

Skupni cilji

Cilji predmeta podpirajo skupne cilje s področij jezika, državljanstva, kulture in umetnosti, trajnostnega razvoja, zdravja in dobrobiti, digitalne kompetentnosti in podjetnosti, ki jih dijak dosega v okviru pouka.

Jezik, državljanstvo, kultura in umetnost

- » Spoznava (1.1.2.1) in uporablja strokovno terminologijo glasbenega jezika. (1.1.2.2)
- » Analizira različne glasbene zapise in druga gradiva o glasbi. (1.1.4.1)
- » Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo. (1.1.5.1)
- » Vzpostavlja odnos do umetnosti in ozavešča lastno doživljanje. (1.3.1.1)
- » Spoznava umetniške zvrsti, njihova izrazna sredstva ter kulturno-zgodovinski kontekst. (1.3.2.1)
- » Uživa ob ustvarjanju glasbe ter se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih. (1.3.4.1)
- » Svobodno izraža in uresničuje ustvarjalne ideje. (1.3.4.2)
- » Živi kulturo in umetnost kot vrednoto. (1.3.5.1)

Trajnostni razvoj

- » S pomočjo glasbe prepoznava lastne vrednote v povezavi s trajnostnim razvojem. (2.1.1.1)
- » Gradi odgovoren odnos do naravnih sistemov. (2.1.3.1)
- » Kritično presoja informacije z vidika okolja, živih bitij in družbe ob upoštevanju različnih perspektiv. (2.2.2.1)
- » Sodeluje z drugimi pri ukrepanju za trajnostnost. (2.4.2.1)

Zdravje in dobrobit

- » Uravnava lastno doživljanje (3.1.2.1), razvija samozavest in samospoštovanje. (3.1.2.2)

- » Glasbene dejavnosti spodbujajo radovednost ^{SC}(3.1.4.1) in sprostitev. ^{SC}(3.2.3.2)
- » Vključuje se v gibalne dejavnosti ^{SC}(3.2.1.3), s katerimi vzpostavlja pozitiven odnos do gibanja ^{SC}(3.2.1.2) ter spozna ukrepe za ohranjanje zdravja. ^{SC}(3.2.4.1)
- » Razvija spretnost aktivnega poslušanja ^{SC}(3.3.2.1) in sodelovalne veščine. ^{SC}(3.3.3.1)

Digitalna kompetentnost

- » Pri iskanju informacij o glasbi ^{SC}(4.1.1.1), ustvarjanju, urejanju in deljenju v različnih formatih uporablja digitalno tehnologijo. ^{SC}(4.2.1.1), ^{SC}(4.3.1.1), ^{SC}(4.3.2.1)
- » Upravlja svojo digitalno identiteto. ^{SC}(4.2.6.1)
- » Prepoznava tehnične težave in jih skuša reševati. ^{SC}(4.5.1.1)

Podjetnost

- » Uporablja glasbeno znanje in izkušnje pri reševanju izzivov. ^{SC}(5.1.2.1), ^{SC}(5.3.1.1)
- » Vrednoti dosežke ustvarjanja ter uspešnost pri doseganju zastavljenih ciljev. ^{SC}(5.3.5.2)
- » Uporablja pridobljeno glasbeno znanje v novih situacijah, npr. pri ustvarjanju. ^{SC}(5.3.5.3)

Delo z dijaki z raznolikimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami

Učitelj preko inkluzivne prakse prilagodi poučevanje, preverjanje in ocenjevanje znanja za nadarjene dijake, dijake z učnimi težavami, dijake s posebnimi potrebami, dijake priseljence, dijake iz manj spodbudnega družinskega okolja. Prilagaja vsebine, metode, oblike in pristope dela, čas ter rabo didaktičnih pripomočkov za doseg ciljev in standardov znanj ali preseganjem teh. Delo z dijaki z raznolikimi potrebami zahteva timsko delo, sodelovanje med učitelji, spremljevalci in drugimi strokovnjaki. Učitelj sproti evalvira učinkovitost prilagoditev ter jih po potrebi spreminja glede na dijakov napredek.

Osnovno izhodišče za učiteljevo delo v prilagodljivem in vključujočem učnem okolju so spoštovanje ter upoštevanje različnosti, izvirnosti in individualnosti pa tudi njegova lastna inkluzivna poučevalna praksa, zaradi vse večje raznolikosti med dijaki. Prilagodljivo in vključujoče učno okolje poudarja pomen koncepta vključevanja, ki temelji na dojemanju razreda kot skupnosti različnih in edinstvenih posameznikov ter zahteva prilagoditev vzgojno-izobraževalnega procesa, da ta ustreza potrebam vseh dijakov.

Literatura

Ahačič, K. (2025). *Ključni cilji po področjih skupnih ciljev* (spletna izd.). Zavod RS za šolstvo. <https://aplikacijaun.zrss.si/api/link/eohqiil>

Holcar, A., idr. (2016). *Formativno spremljanje v podporo učenju. Priročnik za učitelje in strokovne delavce*. Zavod RS za šolstvo.

Marentič Požarnik, B. (2021). *Psihologija učenja in pouka*. DZS.

TEME, CILJI, STANDARDI ZNANJA

1. LETNIK

OBVEZNO

OPIS TEME

Splošni vzgojno-izobraževalni cilj 1. letnika solfeggia je poenotenje znanja glasbene teorije in solfeggia dijakov klasične in jazz smeri, ki prihajajo iz različnih glasbenih šol z neenako ravno predznanja.

V sklopu ciljev, ki se nanašajo na solfeggio (ritem, parlato, melodika, atonalne/intervalne vaje, harmonska gibanja, melodični solfeggio, improvizacija), se utrjuje občutek za metrum, ritem in enakomeren tempo, občutek za tonaliteto in stopnje, branje notnega zapisa v violinskem in basovskem ključu, petje atonalnih vaj do vključno kvarte ter petje ob spremljavi klavirja.

V sklopu ciljev, ki se nanašajo na glasbeno teorijo (poleg te še osnove oblikoslovja), se ponovi celotno glasbeno-teoretično snov nižje glasbene šole s poudarkom na akordih, mnogostranosti ter splošnem razumevanju in praktični rabi teoretičnih glasbenih zakonitosti, obravnava se primere iz glasbene literature, s pomočjo katerih dijaki spoznavajo različne glasbene oblike in instrumente.

OSNOVE OBLIKOSLOVJA

CILJI

Dijak:

- : spozna in se uči analizirati motiv, frazo, dvotaktje, mali in veliki stavek ter periodo;
- : spozna temeljne glasbene oblike, kot so: pesemska oblika, samospev, zborovska pesem, kanon, fuga, suita, sonata, tema z variacijami, simfonija, kantata, opera idr.
- SC (1.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pozna in analizira **motiv, frazo, dvotaktje, mali in veliki stavek ter periodo**;
- » pozna in analizira **temeljne glasbene oblike, kot so: pesemska oblika, samospev, zborovska pesem, kanon, fuga, suita, sonata, tema z variacijami, simfonija, kantata, opera idr.**

TERMINI

- motiv ◦ fraza ◦ dvotaktje ◦ perioda ◦ pesemska oblika ◦ samospev ◦ zborovska pesem ◦ kanon ◦ fuga
- suita ◦ sonata ◦ tema z variacijami ◦ simfonija ◦ kantata ◦ opera ◦ mali in veliki stavek

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijaki, za boljše razumevanje posameznih glasbeno-oblikovnih pojmov pojejo, poslušajo in analizirajo glasbene primere, obiskujejo koncerte in druge glasbeno-scenske prireditve.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » ustno
- » pisno

OPISNI KRITERIJI

- » Dijak zna umestiti poslušane glasbene primere v obdobja.
- » Dijak prepozna obravnavane glasbene oblike.
- » Dijak se zna orientirati v vokalni, instrumentalni in vokalno-instrumentalni partituri.

IMPROVIZACIJA

CILJI

Dijak:

○: spozna improvizirano samostojno oblikovanje ritmičnih ter ritmično-melodičnih dvo- ali več taktnih fraz (npr. vprašanje – odgovor);

○: se uči improvizacije in zapisa lastnih krajših ritmičnih in ritmično-melodičnih celot;

SC (1.3.4.1)

○: spozna improvizacijo ritmično-melodičnih motivov na določene in improvizirane harmonske vzorce;

○: spozna in izvaja večglasno improvizirano petje na slovenske ljudske pesmi.

SC (1.3.4.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» z improvizacijo samostojno oblikuje ritmične ter ritmično-melodične dvo- ali večtaktne fraze;

» improvizira in zapiše lastne krajše ritmične in ritmično-melodične celote;

» improvizira ritmično-melodične motive na določene in improvizirane harmonske vzorce;

» razume in v skupini izvede večglasno improvizacijo na slovenske ljudske pesmi.

TERMINI

○ improvizacija ○ dvotaktje ○ fraza ○ motiv ○ ritmično-melodična celota ○ harmonski vzorec ○ slovenske ljudske pesmi

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj mora skrbeti za sproščeno vzdušje v razredu ter biti dijakom zgled pevske in instrumentalne improvizacije. Improvizacija ne bo vedno enako uspela, vendar mora učitelj pri tem cilju izkazovati posebno mero čuječnosti, fleksibilnosti in spoštljivosti do poskusov improviziranja dijakov. Učitelj mora poznati tradicijo večglasnega slovenskega ljudskega petja in pomagati razvijati spoštljiv odnos dijakov do narodne glasbene zapuščine.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » ustno

OPISNI KRITERIJI

- » samostojnost pri improviziranju
- » kreativnost improvizacij
- » muzikalno oblikovanje fraz, motivov in celot

MELODIČNI SOLFEGGIO

CILJI

Dijak:

○: spoznava in poje melodične primere s klavirsko spremljavo ter primere iz slovenske in tuje glasbene literature;

SC (1.3.2.1)

○: se uči vokalnotehnično ustrezno interpretirati melodične primere z glasbeno spremljavo;

○: spoznava posamezne elemente izvajalske prakse za celostno izvedbo izbranih melodičnih primerov s klavirsko spremljavo.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» **zapoje melodične primere s klavirsko spremljavo** ter primere iz slovenske in tuje glasbene literature;

» **vokalnotehnično ustrezno zapoje melodične primere z glasbeno spremljavo;**

» **izvede obravnavane in a vista melodične primere s klavirsko spremljavo v predpisanem tempu, agogiki in dinamiki.**

TERMINI

○ melodični solfeggio ○ bel canto ○ tehnika pravilnega petja ○ petje ob klavirski spremljavi

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj poleg primerov iz učbenika poišče pevsko in vsebinsko ustrezno literaturo za mladostnike. Pozoren je na zdrav pevski organ in pravilno petje ter je zgled lepega petja. Pri spremljanju dijakov je suveren, kadar je spremljava izpisana, in kreativen, kadar je spremljava improvizirana.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

» ustno spraševanje vnaprej dogovorjenih vsebin ter primerov a vista

OPISNI KRITERIJI

- » orientacija v partituri
- » intonančna čistost
- » razumevanje in muzikalno doživeta praktična izvedba glasbenega zapisa
- » vzajemno glasbeno doživljanje
- » estetski vtis izvedene melodične vaje s klavirsko spremljavo

ATONALNE/INTERVALNE VAJE

CILJI

Dijak:

- : spoznava, poje in zapisuje atonalne ritmično-melodične vaje in primere iz literature do vključno intervala kvarte;
- : spoznava in zapisuje atonalne nareke z ritmično komponento in brez nje do vključno intervala kvarte;
- : spoznava vlogo glasbenih vilic pri izhodiščni intonaciji in njenem preverjanju.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » **zapoje in zapiše atonalne ritmično-melodične vaje** in primere iz literature **do vključno intervala kvarte**;
- » **zapiše atonalne nareke** z ritmično komponento **in brez nje do vključno intervala kvarte**;
- » **uporabi glasbene vilice**.

TERMINI

- atonalnost
- kvalitete intervalov do vključno kvinte
- kvantitete intervalov do vključno kvinte

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Izvajanje atonalnih vaj naj poteka ob stalni kontroli ustrezno uglasenega in temperiranega instrumenta, vendar morajo dijaki, med učnim procesom postajati vedno bolj neodvisni. Za preverjanje intonacije med izvajanjem ter razvijanjem sočasnega (vertikalnega) sluha lahko dijak izvaja intervalne vaje v kanonu s klavirjem.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » individualno
- » pisno preverjanje in ocenjevanje
- » ustno preverjanje in ocenjevanje primerov a vista ter vnaprej dogovorjenih vsebin iz učbenika – pri vseh dijakih redno (tedensko) preverjanje usvojenega znanja in napredka
- » nareki s pomočjo klavirja ter posnetkov iz literature

OPISNI KRITERIJI

- » samostojnost in suverenost pri izvajanju s pomočjo glasbenih vilic
- » intonančna čistost
- » razumevanje in praktična izvedba glasbenega zapisa

HARMONSKA GIBANJA

CILJI

Dijak:

- : spozna in poje osnovne in razširjene kadenčne vaje v duru in harmoničnem molu;
- : spozna funkcijsko umestitev glavnih stopenj v osnovnih in razširjenih kadenčnih vajah v duru in harmoničnem molu;
- : razvija koncept kadenčnih vaj in se uči samostojnega oblikovanja in petja teh;
- SC (1.3.4.2)
- : spozna preproste harmonske analize s pomočjo glavnih stopenj;
- : harmonsko analizira primere iz glasbene literature.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » razume in zapoje osnovne in razširjene kadenčne vaje v duru in harmoničnem molu;
- » določi glavne stopnje v kadenčnih vajah v duru in harmoničnem molu;
- » razume koncept kadenčnih vaj in jih oblikuje ter zapoje;
- » harmonsko analizira preproste glasbene primere s pomočjo glavnih stopenj;
- » harmonsko analizira primere iz literature.

TERMINI

- kadenčne vaje
- hamonija
- funkcije v tonaliteti
- harmonska analiza

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Kadenčne vaje naj pojejo dijaki skupaj z učiteljem ali samostojno. Petje naj bo z instrumentalno spremljavo ali brez nje, dijaki se lahko za boljše razumevanje in utrjevanje harmonskega sluha sami spremljajo na klavir.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » ustno
- » pisno

OPISNI KRITERIJI

- » razumevanje funkcijske umestitve glavnih stopenj v tonalitetah
- » samostojno oblikovanje in petje kadenčnih vaj v različnih tonalitetah
- » samostojno intoniranje ter intonančna čistost pri izvedbi

MELODIKA

CILJI

Dijak:

- : glasno in s pomočjo notranjega sluha bere in poje ritmično-melodične primere v durovih in molovih tonalitetah ter modalnih melodičnih vajah;
- : spozna posamezne lestvične stopnje v različnih tonalitetah in modusih;
- : se uči intoniranja s pomočjo glasbenih vilic;
- : zapisuje in samostojno sestavlja ritmično-melodične nareke;
- : uri glasbeni spomin;
- SC (3.1.3.3)
- : spozna branje a vista.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » tekoče in intonančno čisto **prebere in zapoje ritmično-melodične primere/vaje v durovih in molovih tonalitetah ter v modalnih melodičnih vajah;**
- » **sliši in zapoje vse lestvične stopnje v tonalitetah in modusih;**
- » **uporabi glasbene vilice;**
- » **zapiše ritmično-melodične nareke;**
- » **izkaže glasbeni spomin s ponavljanjem in zapisovanjem krajših ritmično-melodičnih vzorcev in celot;**
- » **a vista prebere ritmično-melodični zapis.**

TERMINI

- tonaliteta ◦ modalnost ◦ notranje uho ◦ lestvične stopnje ◦ glasbene vilice ◦ intonacija ◦ petje a vista
- improvizacija

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj dijakom predstavi praktične vaje za utrjevanje tonaliteta, modusov, posameznih lestvičnih stopenj, akorde glavnih in stranskih stopenj (vključno z dominantnim septakordom in nonakordom).

Za razvijanje harmonskega tonalnega ali modalnega občutka ter občutka za večglasje in polifonijo uporabljamo petje kanonov ter ljudskih, solističnih, zborovskih in orkestrskih skladb.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » individualno ustno preverjanje in ocenjevanje primerov a vista ter vnaprej dogovorjenih vsebin iz učbenika
- » nareki s pomočjo klavirja ter posnetkov iz literature

OPISNI KRITERIJI

- » orientacija v partituri
- » intonančna čistost
- » razumevanje in praktična izvedba glasbenega zapisa

PARLATO

CILJI

Dijak:

- : spozna razvoj glasbene notacije od srednjega veka do danes;
- SC (1.3.2.1)
- : spozna G–, C– in F–ključe, njihovo umestitev v notno črtovje, poimenovanje in uporabo;
- : spozna glasbeni zapis z uporabo različnih ključev brez dodane ritmične komponente;
- : ritmično bere notni zapis v violinskem in basovskem ključu v predpisanem tempu in ob taktiranju, z upoštevanjem fraziranja, artikulacije in dinamike;
- : spozna notni zapis in uporabo ključev pri zapisovanju glasbe za posamezne pevske glasove in instrumente.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pozna glasbeno notacijo od srednjega veka do danes;
- » poimenuje in smiselno uporablja vse vrste G–, C– in F–ključev;
- » prebere glasbeni zapis v vseh ključih brez dodane ritmične komponente;
- » v predpisanem tempu in ob taktiranju, z upoštevanjem fraziranja, artikulacije in dinamike, ritmično prebere notni zapis v violinskem in basovskem ključu;
- » prebere notne zapise v različnih ključih za posamezne pevske glasove in instrumente v sklopu vokalnih in instrumentalnih partitur.

TERMINI

○ parlato ○ ključi ○ notacija ○ partitura

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj predstavi razvoj glasbenega zapisa od začetkov (srednjega veka) do danes. Dijak za boljše razumevanje notnega zapisa v različnih ključih v teh zapisuje krajše ritmično–melodične vzorce, melodije in pesmi. Za utrjevanje enakomernega pulza in dosledno ritmično branje notnega zapisa v različnih ključih, učitelj pri pouku in dijak za vadenje doma uporabljata metronom.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » individualno
- » ustno preverjanje in ocenjevanje – pri vseh dijakih redno (tedensko) preverjanje usvojenega znanja in napredka

OPISNI KRITERIJI

- » Dijak ob predhodni ritmični analizi ob taktiranju tekoče in doživeto ritmično bere zapis v violinskem in basovskem ključu.

RITEM

CILJI

Dijak:

- : spoznava taktiranje vseh taktovskih načinov;
- : spoznava ritmične analize s številom poudarjenih in nepoudarjenih dob ter pričetkom s poudarjeno ali nepoudarjeno dobo;
- : spoznava osnovne, sestavljene in mešane taktovske načine;
- : spoznava ritmične posebnosti, kot so posebnosti v smislu delitve dob (do prve poddelitve), hemiola, sinkopa, punktirani ritem, menjave metruma idr.;
- SC (1.1.2.1)
- : spoznava binarne in ternarne taktovske načine v prvi in drugi poddelitvi;
- : spoznava alla breve taktovske načine do prve poddelitve;
- : razvija glasbeni spomin pri narekovanju ritmičnih vzorcev in vaj.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » taktira osnovne, sestavljene in mešane taktovske načine;
- » pozna ritmično shemo poudarjenih in nepoudarjenih dob ter pravilno opredeli začetek fraze ali skladbe s poudarjeno ali nepoudarjeno dobo;
- » izvede vaje v osnovnem, sestavljenem in mešanem taktovskem načinu;
- » izvede in zapiše posamezne ritmične posebnosti;
- » prepozna in izvede vaje v binarnem in ternarnem taktovskem načinu v prvi in drugi poddelitvi;
- » izvede vaje v alla breve taktovskem načinu do prve poddelitve;
- » ponovi in zapiše ritmične vzorce in vaje.

TERMINI

○ taktiranje ○ dirigiranje ○ ritmična analiza ○ osnovni, sestavljeni in mešani taktovski načini ○ poddelitev dobe ○ predtakt ○ vzmah ○ ritmične posebnosti ○ binar ○ ternar ○ alla breve ○ improvizacija ○ dvotaktje

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj med poukom uporablja metronom, ki ga priporoča tudi dijakom za vadenje doma. Dijake pred izvajanjem vaj pripravi z uvajalnimi vajami za taktiranje, enakomeren ritmični utrip in improvizacijo ter kombinacijo improviziranih in ponovljenih vzorcev za razvijanje glasbenega spomina.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » individualno
- » pisno preverjanje in ocenjevanje
- » ustno preverjanje in ocenjevanje

OPISNI KRITERIJI

- » enakomeren pulz
- » sposobnost določanja relativnega tempa
- » ločevanje med binarnim in ternarnim taktovskim načinom
- » taktiranje z ustrezno shemo ob izvajanju ali poslušanju glasbe
- » prepoznavanje začetkov fraz ali skladb na težko oz. lahko dobo ter ritmičnih posebnosti, npr. v smislu delitve dob

GLASBENA TEORIJA

CILJI

Dijak:

- : spozna in uporablja zakonitosti glasbene teorije;
- : spozna in funkcijsko umešča akorde (trozvoke in četverozvoke ter dominantni peterozvok) v tonalitete ter pogloblja znanje mnogostranosti akordov;
- SC (1.3.4.2)
- : pogloblja znanja (teoretično in slušno) durovih in molovih lestvic;
- : spozna (teoretično in slušno) starocerkvene moduse, kromatično, celotonsko in simetrično lestvico, pentatoniko ter druge narodne lestvice;
- : se uči glasbene izraze vezane na izvajalsko prakso;
- : spozna osnove glasbene akustike;
- : spozna posamezne instrumente in njihovo opredelitev glede na proizvajanje zvoka (idiofoni, kordofoni ...);
- : pogloblja znanja notnih zapisov posameznih pevskih glasov, instrumentov, glasbenih sestavov in orkestrrov;
- : povezuje znanja glasbene teorije in solfeggia z igranjem instrumenta ali petjem;
- : razvija interes za obiskovanje koncertov, predstav, glasbenih dogodkov.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » uporabi zakonitosti glasbene teorije;
- » pozna in funkcijsko umesti akorde v tonalitete ter uporabi mnogostranost akordov;
- » prepozna, zapiše in izvede durove in molove lestvice, starocerkvene moduse, kromatično, celotonsko in simetrično lestvico, pentatoniko ter druge narodne lestvice;
- » pozna glasbene izraze, vezane na izvajalsko prakso;
- » pozna in uporabi (zapiše, zapoje ali zaigra) vrsto alikvotnih tonov;
- » prepozna in prebere notni zapis posameznih glasov, instrumentov, glasbenih sestavov in orkestrrov;
- » slušno prepozna pevske glasove in instrumente, vokalne in instrumentalne sestave;
- » izkaže uporabo znanja glasbene teorije in solfeggia pri igranju instrumenta ali petju.

TERMINI

- interval ◦ akord ◦ mnogostranost ◦ kvintni krog ◦ letsvisa ◦ modus ◦ pentatonika ◦ ključi ◦ akustika
- alikvotni toni ◦ komorni ton ◦ dinamika ◦ agogika ◦ artikulacija ◦ valovanje ◦ sopran ◦ alt ◦ tenor ◦ bas
- zbor ◦ orkester ◦ solist ◦ komorna skupina

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj teoretične vsebine predstavi vedno najprej s praktičnega vidika, šele potem s teoretičnega, kot npr.: vključevanje lestvic in modusov v ljudske in druge pesmi, petje in igranje alikvotnih tonov, kvalitete akordov v povezavi s tonaliteto. Zaželeni so tudi slušni primeri, vezani na obravnavano učno vsebino, vendar je veliko pomembnejši izkustveni element, ki ga dosežemo le tako, da dijak sam zapoje – ozvoči vsebine, ki mu jih učitelj poskuša predstaviti.

Dijak pri spoznavanju instrumentov teoretično in praktično predstavi svoj instrument, pevec svoj glas. Predstavitev naj vsebuje: zgodovinski razvoj, zgradbo in tehniko instrumenta ali glasu, literaturo in skladatelje, ki so pisali za ta instrument ali glas, ter najljubše izvajalce dijaka, ki je predstavitev pripravil.

Učitelj nekajkrat v letu pripravi primerne instrumentalne, vokalne ali vokalno-instrumentalne partiture, vezane na snov ali obdobje leta, s pomočjo katerih dijaki spoznavajo zapise in transpozicije posameznih instrumentov, glasbene oblike, obdobja in skladatelje, večglasno petje idr.

JEZIK GLASBENIKOV JE PETJE. Petje je osnovno sredstvo, s katerim se učitelj in dijaki sporazumevajo in s katerim praktično osmisli teoretične vsebine. Učitelj dijake spodbuja, da pri branju in zapisovanju glasbe z glasom ozvočijo notni zapis, podobno kot si ozvočimo besede, ki jih zapisujemo na papir.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » individualno
- » pisno preverjanje in ocenjevanje
- » tedenske pisne naloge in nareki
- » ustno preverjanje in ocenjevanje – pri vseh dijakih redno (tedensko) preverjanje usvojenega znanja in napredka

OPISNI KRITERIJI

- » znanje, razumevanje in uporaba glasbeno-teoretičnih vsebin
- » slušna predstava in petje glasbenega zapisa
- » suverena uporaba glasu pri dekletih in fantih (pri katerih smo zaradi mutacije še posebej pozorni na pravilno slušno predstavo, ozvočitev glasbenega zapisa in teoretičnih vsebin)

2. LETNIK

OBVEZNO

OPIS TEME

Utrjevanju in nadgradnji vsebin iz 1. letnika.

Poudarki na: izostrenem občutku za metrum, ritmičnih posebnostih in alla breve taktovskih načinih, tonalnosti in najmanjši (osnovno) glasbeni formi – motivu oz. temi (poslušanje glasbenih primerov, improvizacija), intervalih do oktave, občutku za homofono večglasje in preprosti harmonski analizi.

Splošni vzgojno-izobraževalni cilj 2. letnika solfeggia je utrjevanje in nadgradnja vsebin iz 1. letnika.

V sklopu ritmičnih gibanj se dodajajo ritmične posebnosti prve poddelitve in alla breve taktovski način do druge poddelitve. Ritmično branje notnega zapisa do druge poddelitve poteka med eno ritmično-melodično celoto ali skladbo izmenično v violinskem ali basovskem ključu z abecedo ali solmizacijo ter z dodanimi predznaki posameznih tonalitet ali brez.

V sklopu melodičnih gibanj utrjujemo tonaliteto, med eno ritmično-melodično celoto prehajamo iz dura v mol ali obratno ter melodično in harmonsko uporabljamo vse vrste durovih in molovih lestvic. Atonalne vaje razširimo do oktave, vaje ob spremljavi klavirja so kompleksnejše, uvajamo večglasno homofono petje in poslušanje krajših harmonskih vzorcev s harmonsko analizo.

V improvizacijo in primere iz literature vključujemo podobne vsebine, ki jih obravnavamo v okviru posameznih prvin (ritma, melodike, harmonije).

OSNOVE OBLIKOSLOVJA

CILJI

Dijak:

○: pozna motiv, frazo, dvotaktje, mali in veliki stavek ter periodo;

○: pozna temeljne glasbene oblike, kot so: pesemska oblika, samospev, zborovska pesem, kanon, fuga, suita, sonata, tema z variacijami, simfonija, kantata, opera idr.;

SC (1.1.2.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » prepozna in analizira motiv, frazo, dvotaktje, mali in veliki stavek ter periodo;
- » prepozna, razume in analizira temeljne glasbene oblike, kot so: pesemska oblika, samospev, zborovska pesem, kanon, fuga, suita, sonata, tema z variacijami, simfonija, kantata, opera idr.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijaki za boljše razumevanje posameznih glasbeno-oblikovnih pojmov pojejo, poslušajo in analizirajo glasbene primere, obiskujejo koncerte in druge glasbeno-scenske prireditve.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » ustno
- » pisno

OPISNI KRITERIJI

- » Dijak zna umestiti poslušane glasbene primere v obdobja.
- » Dijak prepozna obravnavane glasbene oblike.
- » Dijak se zna orientirati v vokalni, instrumentalni in vokalno-instrumentalni partituri.

IMPROVIZACIJA

CILJI

Dijak:

O: spoznava in izvaja improvizirano samostojno oblikovanje ritmično-melodičnih dvo- ali več taktnih fraz, motivov in celot (npr. vprašanje – odgovor), vključujoč mutacijo, moldur, kromatične prehajalne in menjalne tone ter zvišano četrto stopnjo;

SC (1.3.4.1)

O: spoznava in izvaja improvizacijo ritmično-melodičnih motivov na določene in improvizirane harmonske vzorce, vključujoč mutacijo, moldur, kromatične prehajalne in menjalne tone ter zvišano četrto stopnjo;

O: izvaja večglasno improvizirano petje na slovenske ljudske pesmi.

SC (1.3.4.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » z improvizacijo samostojno oblikuje in izvede ritmično-melodične dvo- ali več taktne fraze, motive in celote (npr. vprašanje-odgovor) vključujoč mutacijo, moldur, kromatične prehajalne in menjalne tone ter zvišano četrto stopnjo;
- » improvizira in zapiše ritmično-melodične motive na določene in improvizirane harmonske vzorce vključujoč mutacijo, moldur, kromatične prehajalne in menjalne tone ter zvišano četrto stopnjo;
- » razume in v skupini izvede večglasno improvizacijo na slovenske ljudske pesmi.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj mora skrbeti za sproščeno vzdušje v razredu ter biti dijakom zgled pevske in instrumentalne improvizacije. Improvizacija ne bo vedno enako uspela, vendar mora učitelj pri tem cilju izkazovati posebno mero čuječnosti, fleksibilnosti in spoštljivosti do poskusov improviziranja dijakov. Učitelj mora poznati tradicijo večglasnega slovenskega ljudskega petja in pomagati razvijati spoštljiv odnos dijakov do narodne glasbene zapuščine.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » ustno

OPISNI KRITERIJI

- » samostojnost pri improviziranju
- » kreativnost improvizacij
- » muzikalno oblikovanje fraz, motivov in celot

MELODIČNI SOLFEGGIO

CILJI

Dijak:

O: pogloblja občutek za pevsko estetsko interpretacijo melodičnih primerov z glasbeno spremljavo;

SC (1.1.4.1)

O: pogloblja znanja za celostno izvedbo izbranih melodičnih primerov s klavirsko spremljavo, vključujoč predpisani tempo, agogiko in dinamiko.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» **vokalno–tehnično ustrezno zapoje melodične primere z glasbeno spremljavo;**

» **izvede obravnavane in a vista melodične primere s klavirsko spremljavo v predpisanem tempu, agogiki in dinamiki.**

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj poleg primerov iz učbenika poišče pevsko in vsebinsko ustrezno literaturo za mladostnike. Pozoren je na zdrav pevski organ in pravilno petje ter je zgled lepega petja. Pri spremljanju dijakov je suveren, kadar je spremljava izpisana, in kreativen, kadar je spremljava improvizirana.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

» ustno spraševanje vnaprej dogovorjenih vsebin ter primerov a vista

OPISNI KRITERIJI

» orientacija v partituri

» intonančna čistost

» razumevanje in muzikalno doživeta praktična izvedba glasbenega zapisa

» vzajemno glasbeno doživljanje

» estetski vtis izvedene melodične vaje s klavirsko spremljavo

ATONALNE/INTERVALNE VAJE

CILJI

Dijak:

- : spoznava, poje in zapisuje atonalne ritmično-melodične vaje in primere iz literature do vključno intervala oktave;
- : spoznava in zapisuje atonalne nareke z ritmično komponento in brez nje do vključno intervala oktave;
- : za intonacijo in kontrolo uporablja glasbene vilice.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » **zapoje in zapiše atonalne ritmično-melodične vaje** in primere iz literature **do vključno intervala oktave**;
- » **zapiše atonalne nareke** z ritmično komponento **in brez nje do vključno intervala oktave**;
- » **zna uporabljati glasbene vilice za začetno intonacijo ter preverjanje intonacije med izvajanjem**.

TERMINI

- kvalitete in kvantitete intervalov do vključno oktave

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Izvajanje atonalnih vaj naj poteka ob stalni kontroli ustrezno uglasenega in temperiranega instrumenta, vendar morajo dijaki, med učnim procesom, postajati vedno bolj neodvisni. Za preverjanje intonacije med izvajanjem ter razvijanjem sočasnega (vertikalnega) sluha, lahko dijak izvaja intervalne vaje v kanonu s klavirjem.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » individualno
- » pisno preverjanje in ocenjevanje
- » ustno preverjanje in ocenjevanje primerov a vista ter vnaprej dogovorjenih vsebin iz učbenika – pri vseh dijakih redno (tedensko) preverjanje usvojenega znanja in napredka
- » nareki s pomočjo klavirja ter posnetkov iz literature

OPISNI KRITERIJI

- » samostojnost in suverenost pri izvajanju s pomočjo glasbenih vilic
- » intonančna čistost
- » razumevanje in praktična izvedba glasbenega zapisa

HARMONSKA GIBANJA

CILJI

Dijak:

- izvaja osnovne in razširjene kadenčne vaje v duru in harmoničnem molu;
- funkcijsko umešča glavne stopnje v osnovnih in razširjenih kadenčnih vajah v duru, molduru in molu;
- spoznava, poje in zapisuje od eno- do štiriglasne ritmično-melodične homofone primere vaj in primere iz literature, ki vključujejo trozvoke glavnih in stranskih stopenj ter dominantni četvero-zvok v ozki in široki legi;
- spoznava harmonske analize melodičnih vaj in primerov iz literature s pomočjo trozvokov glavnih in stranskih stopenj ter dominantnega četvero-zvoka;
- spoznava in poje melodične vaje in primere iz literature ob improvizirani lastni spremljavi na harmonski instrument.

SC (1.3.4.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » pozna, razume in zapoje osnovne in razširjene kadenčne vaje v duru, molduru in harmoničnem molu;
- » zna določiti glavne stopnje v kadenčnih vajah v duru, molduru in molu;
- » razume, zapoje in zapiše od eno- do štiriglasne ritmično-melodične homofone primere vaj in primere iz literature, ki vključujejo trozvoke glavnih in stranskih stopenj ter dominantni četvero-zvok v ozki in široki legi;
- » razume in harmonsko analizira melodične vaje in primere iz literature s pomočjo trozvokov glavnih in stranskih stopenj ter dominantnega četvero-zvoka;
- » razume in poje melodične vaje in primere iz literature ob improvizirani lastni spremljavi na harmonski instrument.

TERMINI

- glavne stopnje ○ stranske stopnje ○ dominantni četvero-zvok z obrati

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Kadenčne vaje naj pojejo dijaki skupaj z učiteljem ali samostojno. Petje naj bo z instrumentalno spremljavo ali brez nje, dijaki se lahko za boljše razumevanje in utrjevanje harmonskega sluha sami spremljajo na klavir.

Dijaki pod učiteljevim vodstvom harmonske vaje pojejo v naslednjem vrstnem redu: bas, bas z imeni funkcij, zunanja glasova hkrati, notranja glasova posamezno, štiriglasje. Dijaki za utrjevanje umestitve funkcij v tonaliteti igrajo štiriglasne harmonske vaje iz učbenika ter pojejo enega izmed glasov, začnši vedno z basom in s funkcijami.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » individualno – dijak igra tri glasove na klavir, poje četrtega
- » skupinsko – petje harmonskih vzorcev po kvartetih
- » pisno preverjanje in ocenjevanje – zapisovanje funkcij in posameznih glasov ob igranju harmonskih vzorcev ali poslušanju primerov iz literature

OPISNI KRITERIJI

- » razumevanje funkcijske umestitve stopenj v tonalitetah
- » samostojno oblikovanje in petje kadenčnih vaj v različnih tonalitetah
- » samostojno intoniranje ter intonančna čistost pri izvedbi eno- ali večglasnih vaj v skupini ali ob lastni spremljavi na instrument

RITEM

CILJI

Dijak:

- : taktira ustrezne sheme posameznih taktovskih načinov;
- : pogloblja ritmične analize s številom poudarjenih in nepoudarjenih dob ter pričetkom s poudarjeno ali nepoudarjeno dobo;
- : spozna, izvaja in zapisuje ritmične vaje in primere iz literature v osnovnih, sestavljenih, mešanih in alla breve taktovskih načinih do vključno druge poddelitve dobe;
- : spozna, izvaja in zapisuje ritmične posebnosti: triole v prvi poddelitvi dobe v popolni in nepopolni obliki, duole, sinkope in hemiole;
- : razvija glasbeni spomin ob narekovanju ritmičnih vzorcev in vaj.

SC (3.1.3.3)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » ustrezno uporablja posamezne sheme osnovnih, sestavljenih in mešanih taktovskih načinov;
- » analizira ritmično shemo poudarjenih in nepoudarjenih dob ter pravilno opredeli začetek fraze ali skladbe;
- » razume, izvede in zapiše ritmične vaje in primere iz literature v osnovnih, sestavljenih, mešanih in alla breve taktovskih načinih do vključno druge poddelitve dobe;
- » razume, izvede in zapiše ritmične posebnosti: triole v prvi poddelitvi dobe v popolni in nepopolni obliki, duole, sinkope in hemiole;
- » ponovi in zapiše ritmične vzorce in vaje.

TERMINI

- nepopolna triola
- duola

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj med poukom uporablja metronom, ki ga priporoča tudi dijakom za vadenje doma. Dijake pred izvajanjem vaj pripravi z uveljavljenimi vajami za taktiranje, enakomeren ritmični utrip in improvizacijo ter kombinacijo improviziranih in ponovljenih vzorcev za razvijanje glasbenega spomina.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » individualno
- » pisno preverjanje in ocenjevanje
- » ustno preverjanje in ocenjevanje

OPISNI KRITERIJI

- » enakomeren pulz
- » sposobnost določanja relativnega tempa
- » ločevanje med binarnim in ternarnim taktovskim načinom
- » taktiranje z ustrezno shemo ob izvajanju ali poslušanju glasbe
- » prepoznavanje začetkov fraz ali skladb na težko oz. lahko dobo ter ritmičnih posebnosti, kot npr. v smislu delitve dob

PARLATO

CILJI

Dijak:

- : utrjuje branje notnega zapisa z uporabo različnih ključev brez dodane ritmične komponente;
- : utrjuje ritmično branje notnega zapisa v violinskem in basovskem ključu v predpisanem tempu in ob taktiranju, z vključevanjem fraziranja, artikulacije in dinamike;
- SC (1.1.2.2)
- : pevsko ali instrumentalno izvaja notni zapis v različnih ključih v sklopu vokalnih in instrumentalnih partitur.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » prebere notni zapis v vseh vrstah ključev brez dodane ritmične komponente;
- » ritmično prebere notni zapis v violinskem in basovskem ključu v predpisanem tempu, ob taktiranju, z vključevanjem fraziranja, artikulacije in dinamike;
- » zaigra ali zapoje notni zapis v različnih ključih v sklopu vokalnih in instrumentalnih partitur.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijaki za boljše razumevanje notnega zapisa v različnih ključih v teh zapisujejo krajše ritmično-melodične vzorce, melodije in pesmi. Za utrjevanje enakomernega pulza in dosledno ritmično branje notnega zapisa v različnih ključih učitelj pri pouku in dijaki za vadenje doma uporabljajo metronom.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » individualno
- » ustno preverjanje in ocenjevanje a vista in vnaprej dogovorjenih vsebin

OPISNI KRITERIJI

Dijak ob predhodni ritmični analizi ob taktiranju tekoče in doživeto ritmično bere zapis v violinskem in basovskem ključu.

MELODIKA

CILJI

Dijak:

- : intonira s pomočjo glasbenih vilic;
- : zapisuje ter glasno ali z notranjim sluhom (v mislih) bere ritmično-melodične vaje in primere iz literature v duru, molu in modusih;
- : bere, poje in zapisuje ritmično-melodične vaje in primere iz literature z mutacijo, v harmoničnem duru, s prehajalnimi in menjalnimi kromatičnimi toni ter zvišano četrto lestvično stopnjo;
- SC (1.1.4.1)
- : spozna in utrjuje posamezne lestvične stopnje v tonalitetah in modusih;
- : utrjuje glasbeni spomin;
- : spozna branje a vista.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » uporabi glasbene vilice;
- » prebere, zapoje in zapiše ritmično-melodične vaje in primere iz literature v duru, molu in modusih;
- » prebere, zapoje in zapiše ritmično-melodične vaje in primere iz literature z mutacijo, v harmoničnem duru, s prehajalnimi in menjalnimi kromatičnimi toni ter zvišano četrto lestvično stopnjo;
- » pozna, sliši, zapoje in zapiše lestvične stopnje v tonalitetah in modusih;
- » izkaže glasbeni spomin;
- » a vista prebere ritmično-melodični zapis.

TERMINI

○ mutacija ○ harmonični dur ○ prehajalna kromatika ○ menjalna kromatika ○ zvišana četrta lestvična stopnja

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj dijakom predstavi praktične vaje za utrjevanje tonalitet, modusov, posameznih lestvičnih stopenj, akorde glavnih in stranskih stopenj (vključno z dominantnim septakordom in nonakordom).

Za razvijanje harmonskega tonalnega ali modalnega občutka ter občutka za večglasje in polifonijo uporabljamo petje kanonov ter ljudskih, solističnih, zborovskih in orkestrskih skladb.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » individualno ustno preverjanje in ocenjevanje primerov a vista ter vnaprej dogovorjenih vsebin iz učbenika
- » nareki s pomočjo klavirja ter posnetkov iz literature

OPISNI KRITERIJI

- » orientacija v partituri
- » intonančna čistost
- » razumevanje in praktična izvedba glasbenega zapisa

3. LETNIK

OBVEZNO

OPIS TEME

Utrjevanje ter nadgrajevanje vsebin, ki so jih dijaki usvojili v 1. in 2. letniku.

Poudarki na: kompleksnejših ritmih in komplementarnih ritmičnih vajah, razširjeni tonalnosti z uporabo stabilnih in labilnih alteracij in diatoničnih modulacij, intervalnih vajah do intervala none, improvizaciji, oblikoslovju in primerih iz literature, vezanih na aktualno snov.

OBLIKOSLOVJE

CILJI

Dijak:

○: pozna, izvaja in uporablja motiv, frazo, dvotaktje, mali in veliki stavek ter periodo;

SC (1.1.2.1)

○: pozna glasbene oblike, vezane na razvoj klasične glasbe po obdobjih in njihovo strukturo.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» prepozna, uporabi in izvede motiv, frazo, dvotaktje, mali in veliki stavek ter periodo;

» prepozna vse glasbene oblike, vezane na razvoj klasične glasbe po obdobjih, in je sposoben opredeliti njihovo strukturo.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijaki za boljše razumevanje posameznih glasbeno-oblikovnih pojmov, pojejo, poslušajo in analizirajo glasbene primere, obiskujejo koncerte in druge glasbeno-scenske prireditve.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » ustno
- » pisno

OPISNI KRITERIJI

- » Dijak zna umestiti poslušane glasbene primere v obdobja.
- » Dijake prepozna obravnavane glasbene oblike.
- » Dijak se zna orientirati v vokalni, instrumentalni in vokalno-instrumentalni partituri.

IMPROVIZACIJA

CILJI

Dijak:

- : spoznava improviziranje ritmičnih ter ritmično-melodičnih dvo- ali več taktnih fraz ter krajših ritmičnih in ritmično-melodičnih celot, vključujoč labilne alteracije (izmike) in stabilne alteracije;
- : spoznava improvizirano peto harmonizacijo lestvic navzgor in navzdol na dogovorjeno in prosto harmonsko shemo, vključujoč labilne alteracije (izmike);
- : spoznava improvizirano spremljavo s klavirjem ali drugim akordičnim instrumentom na melodične in harmonske vaje;
- : spoznava vokalno in instrumentalno improvizacijo ritmično-melodičnih motivov na določene in improvizirane harmonske vzorce;
- : harmonsko ustrezno izvaja večglasno improvizirano petje na slovenske ljudske pesmi.

SC (1.3.4.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » improvizira ritmične ter ritmično-melodične dvo- ali več taktna fraze ter krajše ritmične in ritmično-melodične celote, vključujoč labilne alteracije (izmike) in stabilne alteracije;
- » v skupini vokalno improvizira harmonizacijo lestvic navzgor in navzdol na dogovorjeno in prosto harmonsko shemo, vključujoč labilne alteracije (izmike);
- » improvizira spremljavo s klavirjem ali drugim akordičnim instrumentom na melodične in harmonske vaje;
- » vokalno ali instrumentalno improvizira ritmično-melodične motive na določene ali improvizirane harmonske vzorce;
- » razume in v skupini harmonsko ustrezno izvede večglasno improvizacijo na slovenske ljudske pesmi.

TERMINI

○ stabilna alteracija ○ modulacija ○ labilna alteracija (izmik)

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj mora skrbeti za sproščeno vzdušje v razredu ter biti dijakom zgled pevske in instrumentalne improvizacije. Improvizacija ne bo vedno enako uspela, vendar mora učitelj pri tem cilju izkazovati posebno mero čuječnosti, fleksibilnosti in spoštljivosti do poskusov improviziranja dijakov. Učitelj mora poznati tradicijo večglasnega slovenskega ljudskega petja in pomagati razvijati spoštljiv odnos dijakov do narodne glasbene zapuščine.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

» ustno

OPISNI KRITERIJI

- » samostojnost pri improviziranju
- » kreativnost improvizacij
- » muzikalno oblikovanje fraz, motivov in celot

MELODIČNI SOLFEGGIO

CILJI

Dijak:

- : izvaja melodične primere s klavirsko spremljavo;
- SC (1.3.4.2)
- : vokalno-tehnično pravilno interpretira melodične primere z glasbeno spremljavo;
- : pogloblja znanja za celostno izvedbo izbranih melodičnih primerov s klavirsko spremljavo, vključujoč predpisani tempo, agogiko in dinamiko.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » zapoje melodične primere s klavirsko spremljavo;
- » vokalno-tehnično pravilno zapoje melodične primere z glasbeno spremljavo;
- » izvede obravnavane in a vista melodične primere s klavirsko spremljavo v predpisanem tempu, agogiki in dinamiki.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj, poleg primerov iz učbenika, poišče pevsko in vsebinsko ustrezno literaturo za mladostnike. Pozoren je na zdrav pevski organ in pravilno petje ter je zgled lepega petja. Pri spremljanju dijakov je suveren, kadar je spremljava izpisana, in kreativen, kadar je spremljava improvizirana.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » ustno spraševanje vnaprej dogovorjenih vsebin ter primerov a vista

OPISNI KRITERIJI

- » orientacija v partituri
- » intonančna čistost
- » razumevanje in muzikalno doživeta praktična izvedba glasbenega zapisa

- » vzajemno glasbeno doživljanje
- » estetski vtis izvedene melodične vaje s klavirsko spremljavo

HARMONSKA GIBANJA

CILJI

Dijak:

- : spozna in poje kadenčne vaje s kromatičnimi toni, alteriranimi akordi, labilnimi alteracijami (izmiki) in modulacijami v duru in molu;
- : utrjuje funkcijsko umestitev stopenj v kadenčnih vajah v duru in molu;
- : spozna in zapisuje kompleksnejše harmonske analize z alteriranimi akordi, izmiki in modulacijami;
- SC (1.1.2.2)
- : spozna, poje in zapisuje od eno- do štiriglasne ritmično-melodične homofone primere vaj in primere iz literature, ki vključujejo alteracije, izmike in modulacije;
- : poje melodične vaje ob lasstni spremljavi na klavir ali drug harmonski instrument;
- : spozna petje štiriglasnih harmonskih vaj ob igranju na klavir (poje enega izmed glasov, igra druge tri).

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » razume in zapoje kadenčne vaje v duru in molu;
- » zna določiti stopnje v kadenčnih vajah;
- » razume in harmonsko analizira kompleksnejše vaje in primere iz literature, ki vsebujejo alterirane akorde, izmike in modulacije;
- » razume, zapoje in zapiše od eno- do štiriglasne ritmično-melodične homofone primere vaj in primere iz literature, ki vključujejo alteracije, izmike in modulacije;
- » med petjem melodičnih vaj se z ustrezno harmonizacijo spremlja na klavir ali drug harmonski instrument;
- » zaigra štiriglasne harmonske vaje na klavir - poje enega izmed glasov, igra druge tri.

TERMINI

- alteracije
- labilna alteracija (izmik)

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Kadenčne vaje naj pojejo dijaki skupaj z učiteljem ali samostojno. Petje naj bo z instrumentalno spremljavo ali brez nje, dijaki se lahko za boljše razumevanje in utrjevanje harmonskega sluha sami spremljajo na klavir.

Dijaki pod učiteljevim vodstvom harmonske vaje pojejo v naslednjem vrstnem redu: bas, bas z imeni funkcij, zunanja glasova hkrati, notranja glasova posamezno, štiriglasje. Dijaki za utrjevanje umestitve funkcij v tonaliteti igrajo štiriglasne harmonske vaje iz učbenika ter pojejo enega izmed glasov, začnši vedno z basom in s funkcijami.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » individualno – dijak poje melodično vajo v razširjeni tonaliteti (izmiki) ob lastni harmonski spremljavi na instrument (klavir, kitara, harmonika, harfa)
- » individualno – dijak igra tri glasove na klavir, poje četrtega
- » skupinsko – petje harmonskih vzorcev po kvartetih
- » pisno preverjanje in ocenjevanje – zapisovanje funkcij in posameznih glasov ob igranju harmonskih vzorcev ali poslušanju primerov iz literature

OPISNI KRITERIJI

- » razumevanje funkcijske umestitve stopenj v tonalitetah
- » samostojno oblikovanje in petje kadenčnih vaj v različnih tonalitetah
- » samostojno intoniranje ter intonančna čistost pri izvedbi eno- ali večglasnih vaj v skupini ali ob lastni spremljavi na instrument

ATONALNE/INTERVALNE VAJE

CILJI

Dijak:

○: spoznava, poje in zapisuje atonalne ritmično-melodične vaje in primere iz literature 20. in 21. stoletja do vključno intervala none;

○: spoznava in zapisuje atonalne nareke z ritmično komponento ali brez nje do vključno intervala none.

SC (1.1.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» **zapoje in zapiše atonalne ritmično-melodične vaje** in primere iz literature 20. in 21. stoletja **do vključno intervala none**;

» **zapiše atonalne nareke** z ritmično komponento **ali brez nje do vključno intervala none**.

TERMINI

◦ kvalitete in kvantitete intervalov do none

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Izvajanje atonalnih vaj naj poteka ob stalni kontroli ustrezno uglaščenega in temperiranega instrumenta, vendar morajo dijaki med učnim procesom postajati vedno bolj neodvisni. Za preverjanje intonacije med izvajanjem ter razvijanjem sočasnega (vertikalnega) sluha lahko dijak izvaja intervalne vaje v kanonu s klavirjem ali s sošolci. Učitelj naj dijakom predstavi tudi novejšo glasbeno literaturo ter razvija pozitiven odnos do glasbe 20. in 21. stoletja pri dijakih.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » individualno
- » pisno preverjanje in ocenjevanje
- » ustno preverjanje in ocenjevanje primerov a vista ter vnaprej dogovorjenih vsebin
- » petje v dvojicah v kanonu in v kanonu s klavirjem

OPISNI KRITERIJI

- » uporaba glasbenih vilic
- » samostojnost in suverenost pri izvajanju
- » intonančna čistost
- » razumevanje in praktična izvedba glasbenega zapisa

MELODIKA

CILJI

Dijak:

- utrjuje intoniranje in slušno orientacijo s pomočjo glasbenih vilic;
- utrjuje, poje in zapisuje posamezne lestvične stopnje v vseh tonalitetah in modusih;
- bere, poje in zapisuje ritmično-melodične vaje in primere iz literature s stabilnimi alteracijami v durovih in molovih tonalitetah z zvišano in znižano II. stopnjo ter labilnimi alteracijami (izmiki);
- utrjuje glasbeni spomin;
- pogloblja branje a vista;
- SC (3.1.4.1)
- razvija sposobnost za petje melodičnih vaj in primerov iz literature z izmiki ob lastni akordični oz. harmonski spremljavi na klavir.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » uporabi glasbene vilice;
- » pozna, sliši in zapoje vse lestvične stopnje v vseh tonalitetah in modusih;
- » bere, zapoje in zapiše ritmično-melodične vaje in primere iz literature s stabilnimi alteracijami v durovih in molovih tonalitetah (zvišana in znižana II. stopnja) ter labilnimi alteracijami (izmiki);
- » izkaže glasbeni spomin;
- » tekoče in intonančno čisto a vista prebere ritmično-melodični zapis;
- » zapoje melodične vaje in primere iz literature z izmiki ob lastni spremljavi na klavir.

TERMINI

- stabilne alteracije
- labilne alteracije
- izmiki
- petje ob lastni spremljavi

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj dijakom predstavi praktične vaje za utrjevanje tonalitet, modusov, posameznih lestvičnih stopenj, akorde glavnih in stranskih stopenj (vključno z dominantnim septakordom in nonakordom).

Za razvijanje harmonskega tonalnega ali modalnega občutka ter občutka za večglasje in polifonijo uporabljamo petje kanonov ter ljudskih, solističnih, zborovskih in orkestrskih skladb.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » individualno ustno preverjanje in ocenjevanje a vista primerov ter vnaprej dogovorjenih vsebin iz učbenika
- » nareki s pomočjo klavirja ter posnetkov iz literature
- » petje ritmično-melodičnih primerov z izmiki ob lastni spremljavi na klavir

OPISNI KRITERIJI

- » orientacija v partituri
- » intonančna čistost
- » razumevanje in praktična izvedba glasbenega zapisa

PARLATO

CILJI

Dijak:

- : utrjuje branje in zapisovanje glasbe v vseh ključih;
 - : spozna ritmično branje notnega zapisa po predhodni ritmični analizi in ob taktiranju v altovskem ključu;
 - : v ritmu bere notni zapis v violinskem, basovskem in altovskem ključu v predpisanem tempu z upoštevanjem fražiranja, artikulacije in dinamike.
- SC (1.1.2.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » razume, bere in zapiše glasbo v vseh ključih;
- » ob taktiranju v ritmu prebere notni zapis v altovskem ključu;
- » v ritmu prebere notni zapis v violinskem, basovskem in altovskem ključu v predpisanem tempu z upoštevanjem fražiranja, artikulacije in dinamike.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Dijaki za boljše razumevanje notnega zapisa v različnih ključih v teh zapisujejo krajše ritmično melodične vzorce, melodije in pesmi. Za utrjevanje enakomernega pulza in dosledno ritmično branje notnega zapisa v različnih ključih učitelj pri pouku in dijaki za vadenje doma uporabljajo metronom. Učitelj dijakom predstavi primere iz literature, ki vsebujejo zapise v C-ključih, kot npr. Bachove zborovske partiture, komorne in orkestrske partiture.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » individualno
- » ustno preverjanje in ocenjevanje

OPISNI KRITERIJI

- » Dijak ob predhodni ritmični analizi ob taktiranju tekoče in doživeto ritmično bere zapis v violinskem, basovskem in altovskem ključu.

RITEM

CILJI

Dijak:

- : obvladuje taktiranje vseh taktovskih načinov ter ustrezno prilagaja shemo pri spreminjanju taktovskega načina znotraj iste ritmično-melodične celote;
 - : izvaja vaje za zbranost, glasbeni spomin in enakomeren ritmični utrip;
 - : spoznava ritmično analizo vaj in skladb;
 - : spoznava ritmične posebnosti do septole in dvanajstolo;
 - : spoznava, izvaja in zapisuje vaje v osnovnem in sestavljenem binarnem, ternarnem, mešanem in alla breve taktovskem načinu do vključno tretje poddelitve;
 - : spoznava, izvaja in zapisuje ritmične vaje s spreminjajočimi se taktovskimi načini in delitvami dob;
 - : izvaja in zapisuje komplementarne ritmične vaje;
 - : razvija glasbeni spomin pri narekovanju ali poslušanju ritmičnih vzorcev.
- SC (3.1.3.3)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » taktira vse taktovske načine ter ustrezno prilagodi shemo pri spreminjanju taktovskega načina znotraj iste ritmično-melodične celote;
- » ritmično analizira vaje in skladbe;
- » razume, izvede in zapiše ritmične posebnosti do septole in dvanajstolo;
- » razume, izvede in zapiše vaje v osnovnem, sestavljenem, mešanem in alla breve binarnem ali ternarnem taktovskem načinu do vključno tretje poddelitve;
- » razume, izvede in zapiše ritmične vaje s spreminjajočimi se taktovskimi načini in delitvami dob;
- » razume, izvede in zapiše komplementarne ritmične vaje;
- » ponovi in zapiše ritmične vzorce in vaje.

TERMINI

- poliritem

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj med poukom uporablja metronom, ki ga priporoča tudi dijakom za vadenje doma. Dijake pred izvajanjem vaj pripravi z uvajalnimi vajami za taktiranje, enakomeren ritmični utrip in improvizacijo ter s kombinacijo improviziranih in ponovljenih vzorcev za razvijanje glasbenega spomina.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » individualno
- » pisno preverjanje in ocenjevanje
- » ustno preverjanje in ocenjevanje

OPISNI KRITERIJI

- » enakomeren pulz
- » sposobnost določanja relativnega tempa
- » ločevanje med binarnim in ternarnim taktovskim načinom
- » taktiranje z ustrezno shemo ob izvajanju ali poslušanju glasbe
- » prepoznavnje začetkov fraz ali skladb na težko oz. lahko dobo ter ritmičnih posebnosti, npr. v smislu delitve dob

4. LETNIK

OBVEZNO

OPIS TEME

Utrjevanje ter nadgrajevanje vsebin, ki so jih dijaki usvojili v prvih treh letnikih, ter priprava na maturo in sprejemne izpite.

Poudarki na: kompleksnejših ritmih z menjavami taktovskih načinov, metruma in poliritmov, razširjeni tonalnosti z uporabo stabilnih in labilnih alteracij, elips in modulacij, intervalnih vajah do decime, improvizaciji, oblikoslovju in primerih iz literature, vezanih na aktualne maturitetne primere.

OBLIKOSLOVJE

CILJI

Dijak:

○: pozna, analizira, izvaja in uporablja motiv, frazo, dvotaktje, mali in veliki stavek ter periodo;

SC (1.1.2.2)

○: pozna glasbene oblike, vezane na razvoj klasične glasbe po obdobjih in njihovo strukturo.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» prepozna, analizira, izvede in uporabi **motiv, frazo, dvotaktje, mali in veliki stavek ter periodo**;

» prepozna glasbene oblike, vezane na razvoj klasične glasbe po obdobjih, in je sposoben opredeliti njihovo strukturo.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

» ustno

» pisno

OPISNI KRITERIJI

- » Dijak zna umestiti poslušane glasbene primere v obdobja.
- » Dijak prepozna obravnavane glasbene oblike.
- » Dijak se zna orientirati v vokalni, instrumentalni in vokalno-instrumentalni partituri.

IMPROVIZACIJA

CILJI

Dijak:

- : uporablja improvizacijo ritmičnih ter ritmično-melodičnih dvo- ali več taktnih fraz ter krajših ritmičnih in ritmično-melodičnih celot, vključujoč izmike, stabilne alteracije in modulacije;
- : izvaja improvizirano peto harmonizacijo lestvic navzgor in navzdol na dogovorjeno in prosto harmonsko shemo, vključujoč izmike;
- : izvaja improvizirano spremljavo s klavirjem ali drugim akordičnim instrumentom na melodične in harmonske vaje;
- : izvaja vokalno in instrumentalno improvizacijo ritmično-melodičnih motivov na določene in improvizirane harmonske vzorce;
- : izvaja harmonsko večglasno improvizirano petje na slovenske ljudske pesmi ter pri tem uporablja stabilne in labilne alteracije, modulacije idr.

SC (3.3.3.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » improvizira ritmične ter ritmično–melodične dvo- ali večtaktne fraze ter krajše ritmične in ritmično-melodične celote, vključujoč izmike, stabilne alteracije in modulacije;
- » v skupini vokalno improvizira harmonizacijo lestvic navzgor in navzdol na dogovorjeno in prosto harmonsko shemo, vključujoč izmike;
- » improvizira spremljavo s klavirjem ali drugim akordičnim instrumentom na melodične in harmonske vaje;
- » vokalno ali instrumentalno improvizira ritmično-melodične motive na določene ali improvizirane harmonske vzorce;
- » razume in v skupini izvede večglasno harmonsko improvizacijo na slovenske ljudske pesmi ter pri tem uporablja stabilne in labilne alteracije, modulacije idr.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj mora skrbeti za sproščeno vzdušje v razredu ter biti dijakom zgled pevske in instrumentalne improvizacije. Improvizacija ne bo vedno enako uspela, vendar mora učitelj pri tem cilju izkazovati posebno mero čuječnosti, fleksibilnosti in spoštljivosti do poskusov improviziranja dijakov. Učitelj mora poznati tradicijo

večglasnega slovenskega ljudskega petja in pomagati razvijati spoštljiv odnos dijakov do narodne glasbene zapuščine.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » ustno

OPISNI KRITERIJI

- » samostojnost pri improviziranju
- » kreativnost improvizacij
- » muzikalno oblikovanje fraz, motivov in celot

MELODIČNI SOLFEGGIO

CILJI

Dijak:

- : izvaja melodične primere s klavirsko spremljavo;
- : vokalno–tehnično ustrezno interpretira melodične primere z glasbeno spremljavo;
- SC (1.3.4.1)
- : pogloblja znanja za celostno izvedbo izbranih melodičnih primerov s klavirsko spremljavo, vključujoč predpisani tempo, agogiko in dinamiko.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » zapoje melodične primere s klavirsko spremljavo;
- » vokalno–tehnično ustrezno zapoje melodične primere z glasbeno spremljavo;
- » izvede obravnavane in a vista melodične primere s klavirsko spremljavo v predpisanem tempu, agogiki in dinamiki.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj poleg primerov iz učbenika poišče pevsko in vsebinsko ustrezno literaturo za mladostnike. Pozoren je na zdrav pevski organ in pravilno petje ter je zgled lepega petja. Pri spremljanju dijakov je suveren, kadar je spremljava izpisana, in kreativen, kadar je spremljava improvizirana.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » ustno spraševanje vnaprej dogovorjenih vsebin ter primerov a vista

OPISNI KRITERIJI

- » orientacija v partituri
- » intonančna čistost
- » razumevanje in muzikalno doživeta praktična izvedba glasbenega zapisa

- » vzajemno glasbeno doživljanje
- » estetski vtis izvedene melodične vaje s klavirsko spremljavo

ATONALNE/INTERVALNE VAJE

CILJI

Dijak:

○: spoznava, poje in zapisuje atonalne ritmično-melodične vaje in primere iz literature 20. in 21. stoletja do vključno intervala decime;

SC (4.3.3.1)

○: spoznava in zapisuje atonalne diktate z ritmično komponento in brez nje do vključno intervala decime.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

» zapoje in zapiše atonalne ritmično-melodične vaje in primere iz literature 20. in 21. stoletja **do vključno intervala decime**;

» zapiše atonalne nareke z ritmično komponento **in brez nje do vključno intervala decime**.

TERMINI

◦ kvalitete in kvantitete intervalov do vključno decime

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Izvajanje atonalnih vaj naj poteka ob stalni kontroli ustrezno uglasenega in temperiranega instrumenta, vendar morajo dijaki, med učnim procesom postajati vedno bolj neodvisni. Za preverjanje intonacije med izvajanjem ter razvijanjem sočasnega (vertikalnega) sluha lahko dijak izvaja intervalne vaje v kanonu s klavirjem ali s sošolci. Učitelj naj dijakom predstavi tudi novejšo glasbeno literaturo ter razvija pozitiven odnos do glasbe 20. in 21. stoletja pri dijakih.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

» individualno

» pisno preverjanje in ocenjevanje

» ustno preverjanje in ocenjevanje primerov a vista ter vnaprej dogovorjenih vsebin iz učbenika – pri vseh dijakih redno (tedensko) preverjanje usvojenega znanja in napredka

- » petje v dvojicah v kanonu in individualno v kanonu s klavirjem
- » nareki s pomočjo klavirja ter posnetkov iz literature

OPISNI KRITERIJI

- » samostojnost in suverenost pri izvajanju s pomočjo glasbenih vilic
- » intonančna čistost
- » razumevanje in praktična izvedba glasbenega zapisa

HARMONSKA GIBANJA

CILJI

Dijak:

- : spozna in poje kadenčne vaje s kromatičnimi toni, alteriranimi akordi, izmiki, elipsami in modulacijami;
- : pozna in zapisuje harmonske analize z alteriranimi akordi, izmiki, elipsami in modulacijami;
- : pozna, poje in zapisuje od eno- do štiriglasne ritmično-melodične homofone primere vaj in primere iz literature, ki vključujejo alteracije, izmike, elipse in modulacije;
- : utrjuje petje melodičnih vaj ob spremljavi klavirja;
- : utrjuje petje štiriglasnih harmonskih vaj ob igranju na klavir (poje enega izmed glasov, igra druge tri);
- SC (1.3.4.2)
- : spozna, poje in zapisuje osnove polifonije: kanon, imitacijo ter od eno- do štiriglasne kontrapunktične vaje in primere iz literature.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » zapoje kadenčne vaje s kromatičnimi toni, alteriranimi akordi, izmiki, elipsami in modulacijami;
- » razume in zapiše harmonske analize z alteriranimi akordi, izmiki, elipsami in modulacijami;
- » razume, zapoje in zapiše od eno- do štiriglasne ritmično-melodične homofone primere vaj in primere iz literature, ki vključujejo alteracije, izmike, elipse in modulacije;
- » med petjem melodičnih vaj se z ustrezno harmonizacijo spremlja na klavir;
- » zaigra štiriglasne harmonske vaje na klavir ter poje kateregakoli izmed glasov;
- » razume, zapoje in zapiše večglasne polifone glasbene primere: kanon, imitacijo idr.

TERMINI

- polifonija

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Kadenčne vaje naj pojejo dijaki skupaj z učiteljem ali samostojno. Petje naj bo z instrumentalno spremljavo ali brez nje, dijaki se lahko za boljše razumevanje in utrjevanje harmonskega sluha sami spremljajo na klavir.

Dijaki pod učiteljevim vodstvom harmonske vaje pojejo v naslednjem vrstnem redu: bas, bas z imeni funkcij, zunanja glasova hkrati, notranja glasova posamezno, štiriglasje. Dijaki za utrjevanje umestitve funkcij v tonaliteti igrajo štiriglasne harmonske vaje iz učbenika ter pojejo enega izmed glasov, začnši vedno z basom in s funkcijami.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » individualno – dijak poje enega izmed glasov dvoglasne polifone melodične vaje ali skladbe ob vzajemnem igranju drugega glasu na instrument
- » individualno – dijak igra tri glasove na klavir, poje četrtega
- » skupinsko – petje harmonskih vzorcev po kvartetih
- » pisno preverjanje in ocenjevanje – zapisovanje funkcij in posameznih glasov ob igranju harmonskih vzorcev ali poslušanju primerov iz literature

OPISNI KRITERIJI

- » razumevanje funkcijske umestitve stopenj v tonalitetah
- » samostojno oblikovanje in petje kadenčnih vaj v različnih tonalitetah
- » samostojno intoniranje ter intonančna čistost pri izvedbi eno- ali večglasnih vaj v skupini ali ob lastni spremljavi na instrument

MELODIKA

CILJI

Dijak:

- : ob predhodni ritmični analizi ob taktiranju tekoče in doživeto ritmično bere zapis v violinskem, basovskem, altovskem in tenorskem ključu;
- : uporablja glasbene vilice za intoniranje in orientacijo pri branju in zapisovanju;
- : izvaja ter zapisuje od eno- do triglasne ritmično-melodične homofone in polifone primere vaj, ki vsebujejo labilne in stabilne alteracije, elipse in modulacije;
- : zapisuje in samostojno sestavlja ritmično-melodične nareke;
- SC (1.3.4.1)
- : utrjuje glasbeni spomin;
- : spoznava a vista branje vaj, ki vsebuje labilne in stabilne alteracije, elipse in modulacije;
- SC (1.1.2.1)
- : spoznava, izvaja in zapisuje melodične primere iz aktualne maturitetne snovi.

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » tekoče in intonančno čisto prebere in zapoje ritmično-melodične primere;
- » uporablja glasbene vilice za intoniranje in orientacijo pri branju in zapisovanju;
- » izvede in zapiše od eno- do triglasne ritmično-melodične homofone in polifone primere vaj, ki vsebujejo labilne in stabilne alteracije, elipse in modulacije;
- » zapiše in samostojno sestavi ritmično-melodične nareke;
- » izkaže glasbeni spomin;
- » a vista prebere ritmično-melodični zapis, ki vsebuje labilne in stabilne alteracije, elipse in modulacije;
- » pozna, izvede in zapiše melodične primere vezane na aktualno maturitetno snov.

TERMINI

- elipse ○ modulacija

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj dijakom predstavi praktične vaje za utrjevanje tonalitete, modusov, posameznih lestvičnih stopenj, akorde glavnih in stranskih stopenj (vključno z dominantnim septakordom in nonakordom), labilnih alteracij znotraj tonalitete, modulacij in elips.

Za razvijanje harmonskega tonalnega ali modalnega občutka ter občutka za večglasje in polifonijo uporabljamo petje kanonov ter ljudskih, solističnih, zborovskih in orkestrskih skladb.

Učitelj pri izboru primerov iz literature daje prednost poslušanju, zapisovanju in analiziranju aktualnih glasbenih primerov za maturo. Iz njih naj sestavi naloge povezane s solfeggiom, harmonijo in kontrapunktom, dijake pa vključi tako, da pripravijo predstavitev skladateljev (življenjepis, opus, oblika glasbenega primera za maturo).

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » individualno ustno preverjanje in ocenjevanje primerov a vista ter vnaprej dogovorjenih vsebin iz učbenika
- » nareki s pomočjo klavirja ter posnetkov iz literature

OPISNI KRITERIJI

- » orientacija v partituri
- » intonančna čistost
- » razumevanje in praktična izvedba glasbenega zapisa

PARLATO

CILJI

Dijak:

- : utrjuje branje in zapisovanje glasbe v vseh ključih;
- : v ritmu in ob taktiranju bere notni zapis v violinskem, basovskem, altovskem in tenorskem ključu, v predpisanem tempu z vključevanjem fraziranja, artikulacije in dinamike;
- : presoja uspešnost doseganja zastavljenih ciljev in pri tem prepoznava priložnosti za nadaljnje učenje.

SC (5.3.5.2)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » razume, bere in zapisuje glasbo v vseh ključih;
- » v ritmu in ob taktiranju prebere notni zapis v violinskem, basovskem, altovskem in tenorskem ključu, v predpisanem tempu z vključevanjem fraziranja, artikulacije in dinamike.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Za utrjevanje enakomernega pulza in dosledno ritmično branje notnega zapisa v različnih ključih, učitelj pri pouku in dijaki za vadenje doma uporabljajo metronom. Učitelj dijakom predstavi primere iz literature, ki vsebujejo zapise v C-ključih, kot npr. Bachove zborovske partiture, komorne in orkestrske partiture.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » individualno
- » ustno preverjanje in ocenjevanje – pri vseh dijakih redno (tedensko) preverjanje usvojenega znanja in napredka

OPISNI KRITERIJI

- » Dijak ob predhodni ritmični analizi ob taktiranju tekoče in doživeto ritmično bere zapis v violinskem, basovskem, altovskem in tenorskem ključu.

RITEM

CILJI

Dijak:

- : spoznava taktiranje vseh taktovskih načinov;
 - : izvaja vaje za zbranost, glasbeni spomin in enakomeren ritmični utrip;
 - : utrjuje ritmične analize vaj in skladb;
 - : utrjuje ritmične posebnosti, npr.: posebnosti v smislu delitve dob od duole do septole, hemiole, sinkope, punktirani ritem, menjave metruma;
 - : spoznava, izvaja in zapisuje binarne in ternarne taktovske načine v prvi, drugi, tretji in četrti poddelitvi;
 - : spoznava binarne in ternarne alla breve taktovske načine do tretje poddelitve;
 - : spoznava, izvaja in zapisuje ritmične vaje s spreminjajočimi se taktovskimi načini in delitvami dob;
 - : izvaja in zapisuje komplementarne ritmične vaje;
 - : razvija glasbeni spomin pri narekovanju ali poslušanju ritmičnih vzorcev.
- SC (3.3.2.1)

STANDARDI ZNANJA

Dijak:

- » taktira osnovne, sestavljene in mešane taktovske načine;
- » izvede vaje za zbranost, glasbeni spomin in enakomeren ritmični utrip;
- » ritmično analizira vaje in skladbe;
- » izvede in zapiše ritmične posebnosti, npr. posebnosti v smislu delitve dob od duole do septole, hemiole, sinkope, punktirani ritem, menjave metruma;
- » razume, izvede in zapiše vaje v osnovnem, sestavljenem in mešanem binarnem ali ternarnem taktovskem načinu do četrte poddelitve;
- » razume, zapiše in izvede vaje v binarnem in ternarnem alla breve taktovskem načinu do tretje poddelitve;
- » razume, izvede in zapiše ritmične vaje s spreminjajočimi se taktovskimi načini in delitvami dob;
- » razume, izvede in zapiše komplementarne ritmične vaje;
- » ponovi in zapiše ritmične vzorce in vaje.

TERMINI

- spreminjajoči se taktovski načini

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA ZA SKUPINO CILJEV

Učitelj med poukom uporablja metronom, ki ga priporoča tudi dijakom za vadenje doma. Dijake pred izvajanjem vaj pripravi z uvajalnimi vajami za taktiranje, enakomeren ritmični utrip in improvizacijo ter s kombinacijo improviziranih in ponovljenih vzorcev za razvijanje glasbenega spomina.

PRIPOROČENI NAČINI IZKAZOVANJA ZNANJA

- » individualno
- » pisno preverjanje in ocenjevanje
- » ustno preverjanje in ocenjevanje

OPISNI KRITERIJI

- » enakomeren pulz
- » sposobnost določanja relativnega tempa
- » ločevanje med binarnim in ternarnim taktovskim načinom
- » taktiranje z ustrezno shemo ob izvajanju ali poslušanju glasbe
- » prepoznavnje začetkov fraz ali skladb na težko oz. lahko dobo ter ritmičnih posebnosti, npr. v smislu delitve dob

VIRI IN LITERATURA PO POGLAVJIH

OPREDELITEV PREDMETA

- » Habe, T. (2020): *Solfeggio 1–4, učbeniki za umetniške gimnazije*. Zavod RS za šolstvo.
- » Osredkar, J. (2009): *Glasbeni stavek – Harmonija 1, učbenik za srednje glasbene šole*. Zavod RS za šolstvo.
- » Osredkar, J. (2021): *Glasbeni stavek – Harmonija 2, učbenik za srednje glasbene šole*. Zavod RS za šolstvo.
- » Osredkar, J. (2006): *Glasbeni stavek – Kontrapunkt, učbenik za srednje glasbene šole*. Zavod RS za šolstvo.
- » Edlund, L. (1994): *Modus Vetus*. Beekman Books Inc.
- » Edlund, L. (1990): *Modus Novus*. Beekman Books Inc.
- » Bertoli Cividino, F./Chapuis J. (2007): *Lecture musicali*. Edizioni Centro Ricerca Divulgazione Musicale.
- » Mihelčič, P. (2006): *Osnove glasbene teorije*. DZS.
- » Prek, S. (1982): *Teorija glasbe*. DZS.
- » Chapuis, J. (1992): *Elementi di solfeggio e di armonia del linguaggio musicale*. Éditions pro musica, Fribourg.
- » Bowman, D./Terry, P. (1993): *Aural Matters*. Schott.
- » Jovanović, V. (1978-1981): *Solfeđo 1–4 : za I–IV razred usmerenog obrazovanja umetničke delatnosti muzičke struke*. Knjaževac: Nota: Zavod za izdavanje udžbenika i nastavna sredstva.
- » Skovran, D./Peričić, V. (1986): *Nauka o muzičkim oblicima*. Univerzitet umetnosti u Beogradu.
- » Knešaurek, A. (2022): *Harmonija*. Muzička akademija Sveučilišta u Zagrebu.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

- » Habe, T. (2020): *Solfeggio 1–4, učbeniki za umetniške gimnazije*. Zavod RS za šolstvo.
- » Osredkar, J. (2009): *Glasbeni stavek – Harmonija 1, učbenik za srednje glasbene šole*. Zavod RS za šolstvo.
- » Osredkar, J. (2021): *Glasbeni stavek – Harmonija 2, učbenik za srednje glasbene šole*. Zavod RS za šolstvo.
- » Osredkar, J. (2006): *Glasbeni stavek – Kontrapunkt, učbenik za srednje glasbene šole*. Zavod RS za šolstvo.
- » Edlund, L. (1994): *Modus Vetus*. Beekman Books Inc.

- » Edlund, L. (1990): *Modus Novus*. Beekman Books Inc.
- » Bertoli Cividino, F./Chapuis J. (2007): *Lecture musicali*. Edizioni Centro Ricerca Divulgazione Musicale.
- » Mihelčič, P. (2006): *Osnove glasbene teorije*. DZS.
- » Prek, S. (1982): *Teorija glasbe*. DZS.
- » Chapuis, J. (1992): *Elementi di solfeggio e di armonia del linguaggio musicale*. Éditions pro musica, Fribourg.
- » Bowman, D./Terry, P. (1993): *Aural Matters*. Schott.
- » Jovanović, V. (1978–1981): *Solfeđo 1–4 : za I–IV razred usmerenog obrazovanja umetničke delatnosti muzičke struke*. Knjaževac: Nota: Zavod za izdavanje udžbenika i nastavna sredstva.
- » Skovran, D./Peričić, V. (1986): *Nauka o muzičkim oblicima*. Univerzitet umetnosti u Beogradu.
- » Knešaurek, A. (2022): *Harmonija*. Muzička akademija Sveučilišta u Zagrebu.

1. LETNIK

- » Habe, T. (2020): *Solfeggio 1, učbenik za umetniške gimnazije*. Zavod RS za šolstvo;
- » Osredkar, J. (2009): *Glasbeni stavek – Harmonija 1, učbenik za srednje glasbene šole*. Zavod RS za šolstvo;
- » Osredkar, J. (2021): *Glasbeni stavek – Harmonija 2, učbenik za srednje glasbene šole*. Zavod RS za šolstvo;
- » Osredkar, J. (2006): *Glasbeni stavek – Kontrapunkt, učbenik za srednje glasbene šole*. Zavod RS za šolstvo;
- » Edlund, L. (1994): *Modus Vetus*. Beekman Books Inc.;
- » Edlund, L. (1990): *Modus Novus*. Beekman Books Inc.;
- » Bertoli Cividino, F./Chapuis, J. (2007): *Lecture musicali*. Edizioni Centro Ricerca Divulgazione Musicale;
- » Mihelčič, P. (2006): *Osnove glasbene teorije*. DZS;
- » Prek, S. (1982): *Teorija glasbe*. DZS;
- » Chapuis, J. (1992): *Elementi di solfeggio e di armonia del linguaggio musicale*. Éditions pro musica, Fribourg;
- » Bowman, D./Terry, P. (1993): *Aural Matters*. Schott;
- » Jovanović, V. (1978–1981): *Solfeđo 1: za I razred usmerenog obrazovanja umetničke delatnosti muzičke struke*. Knjaževac: Nota: Zavod za izdavanje udžbenika i nastavna sredstva;
- » Skovran, D./Peričić, V. (1986): *Nauka o muzičkim oblicima*. Univerzitet umetnosti u Beogradu;
- » Knešaurek, A. (2022): *Harmonija*. Muzička akademija Sveučilišta u Zagrebu.

MELODIČNI SOLFEGGIO

- » Habe, Tomaž (2020): *Solfeggio 1, učbenik za umetniške gimnazije*. Zavod RS za šolstvo.
- » Samospevi in druge enoglasne pesmi ob spremljavi harmonskega instrumenta.

2. LETNIK

- » Habe, T. (2020): *Solfeggio 2, učbenik za umetniške gimnazije*. Zavod RS za šolstvo;
- » Osredkar, J. (2009): *Glasbeni stavek – Harmonija 1, učbenik za srednje glasbene šole*. Zavod RS za šolstvo;
- » Osredkar, J. (2021): *Glasbeni stavek – Harmonija 2, učbenik za srednje glasbene šole*. Zavod RS za šolstvo;
- » Osredkar, J. (2006): *Glasbeni stavek – Kontrapunkt, učbenik za srednje glasbene šole*. Zavod RS za šolstvo;
- » Edlund, L. (1994): *Modus Vetus*. Beekman Books Inc.;
- » Edlund, L. (1990): *Modus Novus*. Beekman Books Inc.;
- » Bertoli Cividino, F./Chapuis J. (2007): *Lecture musicali*. Edizioni Centro Ricerca Divulgazione Musicale;
- » Mihelčič, P. (2006): *Osnove glasbene teorije*. DZS;
- » Prek, S. (1982): *Teorija glasbe*. DZS;
- » Chapuis, J. (1992): *Elementi di solfeggio e di armonia del linguaggio musicale*. Éditions pro musica, Fribourg;
- » Bowman, D./Terry, P. (1993): *Aural Matters*. Schott;
- » Jovanović, V. (1978–1981): *Solfedžo 2: za II razred usmerenog obrazovanja umetničke delatnosti muzičke struke*. Knjaževac: Nota: Zavod za izdavanje udžbenika i nastavna sredstva;
- » Skovran, D./Peričić, V. (1986): *Nauka o muzičkim oblicima*. Univerzitet umetnosti u Beogradu;
- » Knešaurek, A. (2022): *Harmonija*. Muzička akademija Sveučilišta u Zagrebu.

3. LETNIK

- » Habe, T. (2020): *Solfeggio 3, učbenik za umetniške gimnazije*. Zavod RS za šolstvo;
- » Osredkar, J. (2009): *Glasbeni stavek – Harmonija 1, učbenik za srednje glasbene šole*. Zavod RS za šolstvo;
- » Osredkar, J. (2021): *Glasbeni stavek – Harmonija 2, učbenik za srednje glasbene šole*. Zavod RS za šolstvo;
- » Osredkar, J. (2006): *Glasbeni stavek – Kontrapunkt, učbenik za srednje glasbene šole*. Zavod RS za šolstvo;
- » Edlund, L. (1994): *Modus Vetus*. Beekman Books Inc.;
- » Edlund, L. (1990): *Modus Novus*. Beekman Books Inc.;
- » Bertoli Cividino, F./Chapuis J. (2007): *Lecture musicali*. Edizioni Centro Ricerca Divulgazione Musicale;
- » Mihelčič, P. (2006): *Osnove glasbene teorije*. DZS;

- » Prek, S. (1982): *Teorija glasbe*. DZS;
- » Chapuis, J. (1992): *Elementi di solfeggio e di armonia del linguaggio musicale*. Éditions pro musica, Fribourg;
- » Bowman, D./Terry, P. (1993): *Aural Matters*. Schott;
- » Jovanović, V. (1978–1981): *Solfedžo 3: za III razred usmerenog obrazovanja umetničke delatnosti muzičke struke*. Knjaževac: Nota: Zavod za izdavanje udžbenika i nastavna sredstva;
- » Skovran, D./Peričić, V. (1986): *Nauka o muzičkim oblicima*. Univerzitet umetnosti u Beogradu;
- » Knešaurek, A. (2022): *Harmonija*. Muzička akademija Sveučilišta u Zagrebu.

4. LETNIK

- » Habe, T. (2020): *Solfeggio 4, učbenik za umetniške gimnazije*. Zavod RS za šolstvo;
- » Osredkar, J. (2009): *Glasbeni stavek – Harmonija 1, učbenik za srednje glasbene šole*. Zavod RS za šolstvo;
- » Osredkar, J. (2021): *Glasbeni stavek – Harmonija 2, učbenik za srednje glasbene šole*. Zavod RS za šolstvo;
- » Osredkar, J. (2006): *Glasbeni stavek – Kontrapunkt, učbenik za srednje glasbene šole*. Zavod RS za šolstvo;
- » Edlund, L. (1994): *Modus Vetus*. Beekman Books Inc.;
- » Edlund, L. (1990): *Modus Novus*. Beekman Books Inc.;
- » Bertoli Cividino, F./Chapuis J. (2007): *Lettture musicali*. Edizioni Centro Ricerca Divulgazione Musicale;
- » Mihelčič, P. (2006): *Osnove glasbene teorije*. DZS;
- » Prek, S. (1982): *Teorija glasbe*. DZS;
- » Chapuis, J. (1992): *Elementi di solfeggio e di armonia del linguaggio musicale*. Éditions pro musica, Fribourg;
- » Bowman, D./Terry, P. (1993): *Aural Matters*. Schott;
- » Jovanović, V. (1978–1981): *Solfedžo 4: za IV razred usmerenog obrazovanja umetničke delatnosti muzičke struke*. Knjaževac: Nota: Zavod za izdavanje udžbenika i nastavna sredstva;
- » Skovran, D./Peričić, V. (1986): *Nauka o muzičkim oblicima*. Univerzitet umetnosti u Beogradu;
- » Knešaurek, A. (2022): *Harmonija*. Muzička akademija Sveučilišta u Zagrebu.

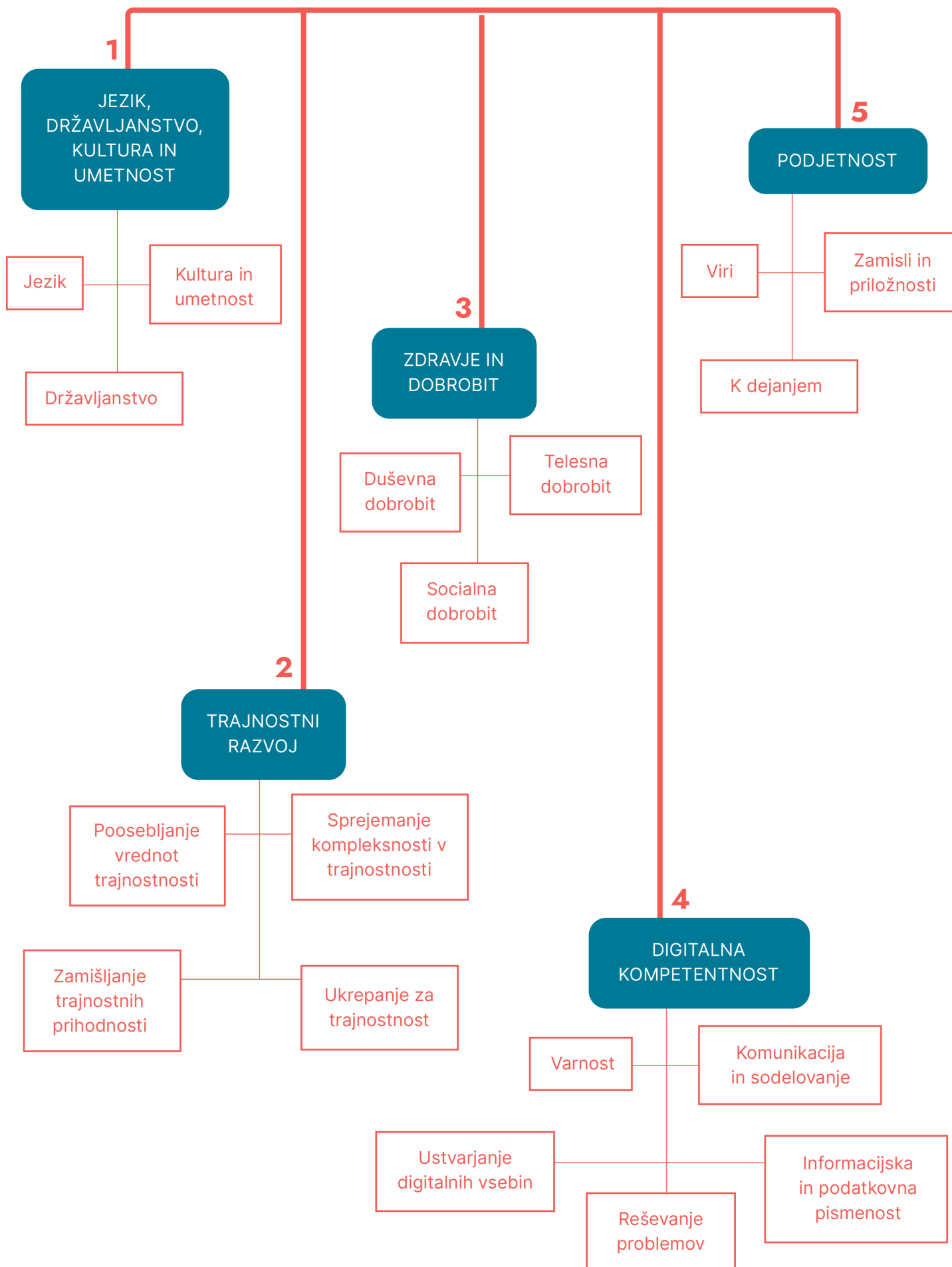
MELODIČNI SOLFEGGIO

- » Habe, Tomaž (2020): *Solfeggio 4, učbenik za umetniške gimnazije*. Zavod RS za šolstvo.
- » Samospievi in druge eno- ali večglasne pesmi ob spremljavi harmonskega instrumenta.

PRILOGE

KLJUČNI CILJI PO PODROČJIH SKUPNIH CILJEV

1 /// JEZIK, DRŽAVLJANSTVO, KULTURA IN UMETNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

1.1 JEZIK

1.1.1 Strokovna besedila	1.1.1.1 Pri posameznih predmetih razvija zmožnost izražanja v različnih besedilnih vrstah (referat, plakat, povzetek, opis, pogovor itd.).
1.1.2 Strokovni jezik	1.1.2.1 Se zaveda, da je učenje vsebine posameznega predmeta hkrati tudi spoznavanje njegove strokovne terminologije; torej učenje jezika na ravni poimenovanj za posamezne pojme in na ravni logičnih povezav. 1.1.2.2 Se izraža z ustrezno terminologijo predmeta in skrbi za ustrezno govorno ter pisno raven svojega strokovnega jezika.
1.1.3 Univerzalni opis jezika kot sistema	(pri vseh predmetih:) 1.1.3.1 Se zaveda podobnosti ter razlik med jeziki in je na to pozoren tudi pri uporabi gradiv v tujih jezikih, pri uporabi prevajalnikov, velikih jezikovnih modelov, avtomatsko prevedenih spletnih strani itd. (pri vseh jezikovnih predmetih:) 1.1.3.2 Se zaveda, da različne jezike lahko opisujemo na podoben način; pri pouku tujih jezikov zato uporablja znanje, pridobljeno pri pouku učnega jezika, in obratno: zna primerjati jezike, ki se jih uči, in razpozna podobnosti ter razlike med njimi.
1.1.4 Razumevanje pomena branja	1.1.4.1 Pri vseh predmetih redno bere, izbira raznolika bralna gradiva, jih razume, poglobljeno analizira in kritično vrednoti.
1.1.5 Jezik in nenasilna komunikacija	1.1.5.1 Razvija lastne sporazumevalne zmožnosti skozi nenasilno komunikacijo.

1.2 DRŽAVLJANSTVO

1.2.1 Poznavanje in privzemanje človekovih pravic ter dolžnosti kot temeljnih vrednot in osnov državljanske etike	1.2.1.1 Pozna, razume in sprejema človekove pravice kot skupni evropski in ustavno določeni okvir skupnih vrednot ter etike. 1.2.1.2 Razume, da so človekove pravice univerzalne in nepogojene, da uveljavljajo vrednote svobode in enakosti. 1.2.1.3 Razume in sprejema, da je obstoj pravic pogojen s spoštovanjem individualne dolžnosti do enake pravice drugega. 1.2.1.4 Razume in sprejema, da je dolžnost do enake pravice drugega dolžnost zaradi dolžnosti (ne le pravica zaradi individualnega interesa). 1.2.1.5 Razume in sprejema človekove pravice in dolžnosti kot osnovno, vsem državljanom skupno etiko (moralo), ki uveljavlja vrednote spoštovanja človekovega dostojanstva, pravičnosti, resnice, zakona, lastnine, nediskriminacije in strpnosti.
1.2.2 Etična refleksija	1.2.2.1 Spozna, da obstajajo moralna vprašanja, pri katerih ni vnaprej danih od vseh sprejetih odgovorov. 1.2.2.2 Razvija občutljivost za moralna vprašanja ter sposobnost, da o njih razmišlja skupaj z drugimi.
1.2.3 Sodelovanje z drugimi v skupnosti in za skupnost	1.2.3.1 Z namenom uresničevanja skupnega dobrega sodeluje z drugimi ter podaja in uresničuje predloge, ki kakovostno spreminjajo skupnosti. 1.2.3.2 Prek lastnega delovanja ozavešča pomen skrbi za demokratično skupnost ter krepi zavedanje o pomenu pripadnosti skupnosti za lastnodobrobit in dobrobit drugih.
1.2.4 Aktivno državljanstvo in politična angažiranost	1.2.4.1 Ob zavedanju pozitivnega pomena politike kot skupnega reševanja izzivov in skrbi za dobrobit vseh, pa tudi iskanja kompromisov in preseganja konfliktov, pozna raznolike oblike demokratičnega političnega angažiranja in se vključuje v politične procese, ki vplivajo na življenja ljudi.
1.2.5 Znanje za kritično mišljenje, za aktivno državljansko držo	1.2.5.1 Uporabi znanja vsakega predmetnega področja za kritično in aktivno državljansko držo.

1.3 KULTURA IN UMETNOST

1.3.1 Sprejemanje, doživljanje in vrednotenje kulture in umetnosti	1.3.1.1 Intuitivno ali zavestno (individualno in v skupini) vzpostavlja odnos do kulture, umetnosti, umetniške izkušnje in procesov ustvarjanja ter ob tem prepozna lastna doživetja in se vživlja v izkušnjo drugega itd.).
1.3.2 Raziskovanje in spoznavanje kulture ter umetnosti	1.3.2.1 Raziskuje in spozna kulturo, umetnost, umetniške zvrsti ter njihova izrazna sredstva v zgodovinskem in kulturnem kontekstu.
1.3.3 Izražanje v umetnosti in z umetnostjo	1.3.3.1 Je radoveden in raziskuje materiale in umetniške jezike, se z njimi izraža, razvija domišljijo ter pogloblja in širi znanje tudi na neumetniških področjih.
1.3.4 Uživanje v ustvarjalnem procesu ter dosežkih kulture in umetnosti	1.3.4.1 Uživa v ustvarjalnosti, se veseli lastnih dosežkov in dosežkov drugih. 1.3.4.2 V varnem, odprtem in spodbudnem učnem okolju svobodno izraža želje in udejanja ustvarjalne ideje.
1.3.5 Živi kulturo in umetnost	1.3.5.1 Živi kulturo in umetnost kot vrednoto v domačem in šolskem okolju ter prispeva k razvoju šole kot kulturnega središča in njenemu povezovanju s kulturnim in z družbenim okoljem.

2 /// TRAJNOSTNI RAZVOJ

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

2.1 POOSEBLJANJE VREDNOT TRAJNOSTNOSTI

2.1.1 Vrednotenje trajnostnosti	2.1.1.1 Kritično oceni povezanost lastnih vrednot in vrednot družbe s trajnostnostjo glede na svoje trenutne zmožnosti ter družbeni položaj.
2.1.2 Podpiranje pravičnosti	2.1.2.1 Pri svojem delovanju upošteva etična načela pravičnosti, enakopravnosti ter sočutja.
2.1.3 Promoviranje narave	2.1.3.1 Odgovoren odnos do naravnih sistemov gradi na razumevanju njihove kompleksnosti in razmerij med naravnimi ter družbenimi sistemi.

2.2 SPREJEMANJE KOMPLEKSNOSTI V TRAJNOSTNOSTI

2.2.1 Sistemsko mišljenje	2.2.1.1 K izbranemu problemu pristopa celostno, pri čemer upošteva povezanost okoljskega, gospodarskega in družbenega vidika. 2.2.1.2 Presoja kratkoročne in dolgoročne vplive delovanja posameznika in družbenih skupin v družbi, družbe na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.2.2 Kritično mišljenje	2.2.2.1 Kritično presoja informacije, poglede in potrebe o trajnostnem razvoju z vidika naravnega okolja, živih bitij in družbe, pri čemer upošteva različne poglede, pogoje z osebnim, socialnim in kulturnim ozadjem.
2.2.3 Formuliranje problema	2.2.3.1 Pri opredelitvi problema upošteva značilnosti problema – (ne)jasnost, (ne)opredeljenost, (ne)določljivost problema – in lastnosti reševanja – (ne)definirane, (ne)sistemske rešitve – ter vpletenost deležnikov.

2.3 ZAMIŠLJANJE TRAJNOSTNIH PRIHODNOSTI

2.3.1 Pismenost za prihodnost	2.3.1.1 Na podlagi znanja, znanstvenih dognanj in vrednot trajnostnosti razume ter vrednoti možne, verjetne in želene trajnostne prihodnosti (scenarije). 2.3.1.2 Presoja dejanja, ki so potrebna za doseganje želene trajnostne prihodnosti.
2.3.2 Prilagodljivost	2.3.2.1 V prizadevanju za trajnostno prihodnost tvega in se kljub negotovostim prilagaja ter sprejema trajnostne odločitve za svoja dejanja.
2.3.3 Raziskovalno mišljenje	2.3.3.1 Pri načrtovanju in reševanju kompleksnih problemov/-atik trajnostnosti uporablja in povezuje znanja in metode različnih znanstvenih disciplin ter predlaga ustvarjalne in inovativne ideje in rešitve.

2.4 UKREPANJE ZA TRAJNOSTNOST

2.4.1 Politična angažiranost	2.4.1.1 Ob upoštevanju demokratičnih načel kritično vrednoti politike z vidika trajnostnosti ter sodeluje pri oblikovanju trajnostnih politik in prakse na lokalni, regionalni, nacionalni ter globalni ravni.
2.4.2 Kolektivno ukrepanje	2.4.2.1 Pri prizadevanju in ukrepanju za trajnostnost upošteva demokratična načela in aktivno ter angažirano (konstruktivno) sodeluje z drugimi.
2.4.3 Individualna iniciativa	2.4.3.1 Se zaveda lastnega potenciala in odgovornosti za trajnostno delovanje in ukrepanje na individualni, kolektivni ter politični ravni.

3 /// ZDRAVJE IN DOBROBIT

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

3.1 DUŠEVNA DOBROBIT

3.1.1 Samozavedanje	3.1.1.1 Zaznava in prepoznavna lastno doživljanje (telesne občutke, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) ter lastno vedenje. 3.1.1.2 Skozi izkušnje razume povezanost različnih vidikov lastnega doživljanja (telesni občutki, čustva, misli, vrednote, potrebe, želje) v specifičnih situacijah (npr. ob doživljanju uspeha in neuspeha v učnih in socialnih situacijah).
3.1.2 Samouravnavanje	3.1.2.1 Uravnava lastno doživljanje in vedenje (npr. v stresnih učnih in socialnih situacijah). 3.1.2.2 Razvija samozaupanje in samospoštovanje. 3.1.2.3 Se učinkovito spoprijema z negotovostjo in kompleksnostjo. 3.1.2.4 Učinkovito upravlja, organizira čas učenja in prosti čas.
3.1.3 Postavljanje ciljev	3.1.3.1 Prepoznavna lastne interese, lastnosti, močna in šibka področja ter v skladu z njimi načrtuje kratkoročne in dolgoročne cilje (vezane na duševno, telesno, socialno in učno področje). 3.1.3.2 Spremlja doseganje in spreminjanje načrtovanih ciljev. 3.1.3.3 Razvija zavzetost in vztrajnost ter krepi zmožnosti odložitve nagrade.
3.1.4 Prožen način razmišljanja	3.1.4.1 Razvija osebno prožnost, razvojno miselno naravnost, radovednost, optimizem in ustvarjalnost. 3.1.4.2 Učinkovito se spoprijema s problemskimi situacijami, ki zahtevajo proaktivno miselno naravnost.
3.1.5 Odgovornost in avtonomija	3.1.5.1 Krepi odgovornost, avtonomijo in skrbi za osebno integriteto.

3.2 TELESNA DOBROBIT

3.2.1 Gibanje in sedenje	3.2.1.1 Razume pomen vsakodnevnega gibanja za zdravje in dobro počutje. 3.2.1.2 Razvija pozitiven odnos do gibanja. 3.2.1.3 Vključuje se v različne gibalne dejavnosti, tudi tiste, ki razbremenijo naporen vsakdan. 3.2.1.4 Razume škodljivosti dolgotrajnega sedenja, razvija navade za prekinitev in zmanjšanje sedenja.
3.2.2 Prehrana in prehranjevanje	3.2.2.1 Razume pomen uravnotežene prehrane. 3.2.2.2 Razvija navade zdravega prehranjevanja. 3.2.2.3 Oblikuje pozitiven odnos do hrane in prehranjevanja.
3.2.3 Sprostitev in počitek	3.2.3.1 Razume pomen počitka in sprostitve po miselnem ali telesnem naporu. 3.2.3.2 Spozna različne tehnike sproščanja in uporablja tiste, ki mu najbolj koristijo. 3.2.3.3 Razume pomen dobrih spalnih navad za učinkovito telesno in miselno delovanje ter ravnanje.
3.2.4 Varnost	3.2.4.1 Spozna različne zaščitne ukrepe za ohranjanje zdravja. 3.2.4.2 Ravna varno in odgovorno, pri čemer skrbi za ohranjanje zdravja sebe in drugih.
3.2.5 Preventiva pred različnimi oblikami zasvojenosti	3.2.5.1 Usvaja znanje o oblikah in stopnjah zasvojenosti ter o strategijah, kako se jim izogniti oz. jih preprečiti z zdravim življenjskim slogom.

3.3 SOCIALNA DOBROBIT

3.3.1 Socialno zavedanje in zavedanje raznolikosti	3.3.1.1 Ozavešča lastno doživljanje in vedenje v odnosih z drugimi. 3.3.1.2 Zaveda se in prepoznava raznolikosti v ožjem (oddelek, vrstniki, družina) in širšem okolju (šola, lokalna skupnost, družba).
3.3.2 Komunikacijske spretnosti	3.3.2.1 Razvija spretnosti aktivnega poslušanja, asertivne komunikacije, izražanja interesa in skrbi za druge.
3.3.3 Sodelovanje in reševanje konfliktov	3.3.3.1 Konstruktivno sodeluje v različnih vrstah odnosov na različnih področjih. 3.3.3.2 Krepi sodelovalne veščine, spretnosti vzpostavljanja in vzdrževanja kakovostnih odnosov v oddelku, družini, šoli, širši skupnosti, temelječih na spoštljivem in asertivnem komuniciranju ter enakopravnosti.
3.3.4 Empatija	3.3.4.1 Krepi zmožnosti razumevanja in prevzemanja perspektive drugega. 3.3.4.2 Prepoznavna meje med doživljanjem sebe in drugega. 3.3.4.3 Uravnava lastno vedenje v odnosih, upoštevajoč več perspektiv hkrati.
3.3.5 Prosocialno vedenje	3.3.5.1 Krepi prepoznavanje in zavedanje potrebe po nudenju pomoči drugim. 3.3.5.2 Prepoznavna lastne potrebe po pomoči in strategije iskanja pomoči. 3.3.5.3 Krepi družbeno odgovornost.

4 /// DIGITALNA KOMPETENTNOST

SKUPNI CILJI IN NJIHOVO UMEŠČANJE V UČNE NAČRTE TER KATALOGE ZNANJ

POVZETO PO PUBLIKACIJI WWW.ZRSS.SI/PDF/SKUPNI_CILJI.PDF

4.1 INFORMACIJSKA IN PODATKOVNA PISMENOST

4.1.1 Brskanje, iskanje in filtriranje podatkov, informacij ter digitalnih vsebin	4.1.1.1 Izraža informacijske potrebe, išče podatke, informacije in vsebine v digitalnih okoljih ter izboljšuje osebne strategije iskanja.
4.1.2 Vrednotenje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.2.1 Analizira, primerja in kritično vrednoti verodostojnost in zanesljivost podatkov, informacij in digitalnih vsebin.
4.1.3 Upravljanje podatkov, informacij in digitalnih vsebin	4.1.3.1 Podatke zbira, obdeluje, prikazuje in shranjuje na najustreznejša mesta (trdi disk, oblak, USB itd.), tako da jih zna kasneje tudi najti.

4.2 KOMUNIKACIJA IN SODELOVANJE

4.2.1 Interakcija z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.1.1 Sporazumeva se z uporabo različnih digitalnih tehnologij in razume ustrezna sredstva komunikacije v danih okoliščinah.
4.2.2 Deljenje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.2.1 Deli podatke, informacije in digitalne vsebine z drugimi z uporabo ustreznih digitalnih tehnologij. Deluje v vlogi posrednika in je seznanjen s praksami navajanja virov ter avtorstva.
4.2.3 Državljsko udejstvovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.3.1 Išče in uporablja portale za udejstvovanje v družbi. Poišče skupine, ki zastopajo njegove interese, s pomočjo katerih lahko aktivno daje predloge za spremembe.
4.2.4 Sodelovanje z uporabo digitalnih tehnologij	4.2.4.1 Z digitalnimi orodji soustvarja skupno vsebino in se zavzema za krepitev sodelovanja med člani.
4.2.5 Spletni bonton	4.2.5.1 Pri uporabi digitalnih tehnologij in omrežij prilagaja svoje vedenje pričakovanjem ter pravilom, ki veljajo v določeni skupini.
4.2.6 Upravljanje digitalne identitete	4.2.6.1 Ustvari eno ali več digitalnih identitet in z njimi upravlja, skrbi za varovanje lastnega ugleda ter za ravnanje s podatki, ki nastanejo z uporabo številnih digitalnih orodij in storitev v različnih digitalnih okoljih.

4.3 USTVARJANJE DIGITALNIH VSEBIN

4.3.1 Razvoj digitalnih vsebin	4.3.1.1 Ustvarja in ureja digitalne vsebine v različnih formatih.
4.3.2 Umeščanje in poustvarjanje digitalnih vsebin	4.3.2.1 Digitalne vsebine obogati z dodajanjem slik, glasbe, videoposnetkov, vizualnih efektov idr.
4.3.3 Avtorske pravice in licence	4.3.3.1 Pozna licence in avtorske pravice. Spoštuje pravice avtorjev in jih ustrezno citira.
4.3.4 Programiranje	4.3.4.1 Zna ustvariti algoritem za rešitev enostavnega problema. Zna odpraviti preproste napake v programu.

4.4 VARNOST

4.4.1 Varovanje naprav	4.4.1.1 Deluje samozaščitno; svoje naprave zaščiti z ustreznimi gesli, programsko opremo in varnim ravnanjem, jih ne pušča brez nadzora v javnih prostorih idr.
4.4.2 Varovanje osebnih podatkov in zasebnosti	4.4.2.1 Varuje osebne podatke in podatke drugih ter prepoznava zaupanja vredne ponudnike digitalnih storitev.
4.4.3 Varovanje zdravja in dobrobiti	4.4.3.1 Digitalno tehnologijo uporablja uravnoteženo, skrbi za dobro telesno in duševno dobrobit ter se izogiba negativnim vplivom digitalnih medijev.
4.4.4 Varovanje okolja	4.4.4.1 Zaveda se vplivov digitalnih tehnologij in njihove uporabe na okolje.

4.5 REŠEVANJE PROBLEMOV

4.5.1 Reševanje tehničnih težav	4.5.1.1 Prepozna tehnične težave pri delu z napravami ali digitalnimi okolji ter jih rešuje.
4.5.2 Prepoznavanje potreb in opredelitev tehnoloških odzivov	4.5.2.1 Prepoznava in ocenjuje potrebe, izbira ter uporablja digitalna orodja in jih prilagaja lastnim potrebam.
4.5.3 Ustvarjalna uporaba digitalne tehnologije	4.5.3.1 S pomočjo digitalne tehnologije ustvarja rešitve in novosti v postopkih ter izdelkih.
4.5.4 Prepoznavanje vrzeli v digitalnih kompetencah	4.5.4.1 Prepozna vrzeli v svojih digitalnih kompetencah, jih po potrebi izboljšuje in dopolnjuje ter pri tem podpira tudi druge.

5.1 ZAMISLI IN PRILOŽNOSTI

5.1.1 Odkrivanje priložnosti	5.1.1.1 Prepozna avtentične izzive kot priložnosti za ustvarjanje vrednosti zase in za druge.
5.1.2 Ustvarjalnost in inovativnost	5.1.2.1 Pri reševanju izzivov na ustvarjalen način uporablja znanje in izkušnje za ustvarjanju boljših rešitev. 5.1.2.2 Pripravi nabor možnih rešitev izziva, pri čemer stremi k oblikovanju vrednosti za druge.
5.1.3 Vizija	5.1.3.1 Oblikuje vizijo prihodnosti, ki vključuje odgovore na vprašanja, kaj namerava početi v prihodnosti, kakšen želi postati in kakšno skupnost želi sooblikovati.
5.1.4 Vrednotenje zamisli	5.1.4.1 Vrednoti rešitve ob upoštevanju kriterijev po načelu ustvarjanja dobrobiti za druge in izbere ustrezno rešitev.
5.1.5 Etično in trajnostno razmišljanje	5.1.5.1 Prepozna in ovrednoti vpliv svojih odločitev ter ravnanj na skupnost in okolje.

5.2 VIRI

5.2.1 Samozavedanje in samoučinkovitost	5.2.1.1 Prepozna svoje želje, močna in šibka področja ter zaupa, da lahko pozitivno vpliva na ljudi in situacije.
5.2.2 Motiviranost in vztrajnost	5.2.2.1 Je pozitivno naravnani, samozavesten in osredotočen na proces reševanja izziva. 5.2.2.2 Vztraja pri opravljanju kompleksnejših nalog.
5.2.3 Vključevanje virov	5.2.3.1 Pridobi podatke in sredstva (materialna, nematerialna in digitalna), potrebne za prehod od zamisli k dejanjem, s katerimi odgovorno in učinkovito upravlja, pri čemer upošteva učinkovito izrabo lastnega časa in finančnih sredstev.
5.2.4 Vključevanje človeških virov	5.2.4.1 Spodbuja in motivira druge pri reševanju skupnih nalog. 5.2.4.2 Poišče ustrezno pomoč posameznika (npr. vrstnika, učitelja, strokovnjak itd.) ali strokovne skupnosti. 5.2.4.3 Razvije spretnosti za učinkovito komunikacijo, pogajanje, vodenje, ki so potrebne za doseganje rezultatov.
5.2.5 Finančna pismenost	5.2.5.1 V različnih življenjskih situacijah prepozna in rešuje finančne izzive (viri finančnih sredstev, skrb za denar, poslovanje npr. z banko, zavarovalnico ter drugimi finančnimi institucijami, ocena potrebnih sredstev, tveganj in odločitev o zadolževanju ter naložbi, varčevanju). 5.2.5.2 Sprejema odgovorne finančne odločitve za doseganje blaginje (osebne in za skupnost). 5.2.5.3 Pridobiva ustrezno znanje na področju finančne pismenosti za kakovostno vsakdanje in poklicno življenje.

5.3 K DEJANJEM

5.3.1 Prevzemanje pobude	5.3.1.1 Spodbuja in sodeluje pri reševanju izzivov, pri čemer prevzema individualno in skupinsko odgovornost.
5.3.2 Načrtovanje in upravljanje	5.3.2.1 V procesu reševanja problemov si zastavlja kratkoročne, srednjeročne in dolgoročne cilje, opredeli prednostne naloge in pripravi načrt. 5.3.2.2 Prilagaja se nepredvidenim spremembam.
5.3.3 Obvladovanje negotovosti, dvoumnosti in tveganja	5.3.3.1 Na nepredvidene situacije se odziva s pozitivno naravnanoostjo in ciljem, da jih uspešno razreši. 5.3.3.2 Pri odločitvah primerja in analizira različne informacije, da zmanjša negotovost, dvoumnost in tveganja.
5.3.4 Sodelovanje	5.3.4.1 Sodeluje z različnimi posamezniki ali skupinami. 5.3.4.2 Morebitne spore rešuje na konstruktiven način in po potrebi sklepa kompromise.
5.3.5 Izkusveno učenje	5.3.5.1 Z reševanjem izzivov pridobiva nove izkušnje in jih upošteva pri sprejemanju nadaljnjih odločitev. 5.3.5.2 Presoja uspešnost doseganja zastavljenih ciljev in pri tem prepozna priložnosti za nadaljnje učenje. 5.3.5.3 Prepozna priložnosti za aktivno uporabo pridobljenega znanja v novih situacijah. 5.3.5.4 Povratne informacije uporabi za nadaljnji razvoj podjetnostne kompetence.